

355.796

HERALDIK I SØVÆRNET

UDARBEJDET AF H. MUUSFELDT

X490307387

CHEFEN FOR SØVÆRNET

1981

FORORD

Det heraldiske arbejde inden for søværnet har siden 1950'erne ganske særligt været rettet mod den enkelte enheds særpræg og identitet gennem udvikling og udformning af våbenskjolde.

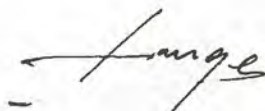
Et nært samarbejde mellem Heraldisk Selskab, Statens Heraldiske Konsulent og den daværende Søværnskommando resulterede i 1959 i fremstilling af heraldiske våbenskjolde til søværnets enheder.

Gennem disse arbejder - siden 1961 inden for Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe - er der udformet og gennem Forsvarsministeriet kongeligt approberet våbenskjolde for så godt som alle søværnets enheder og større tjenestesteder; våbenskjolde som hver for sig gennem udformning og symbolik giver udtryk for den enkelte enheds, skibstypes eller tjenestesteds særpræg og identitet.

Bag udformningen af det enkelte våbenskjold har ligget ønske om - gennem den til våbenskjoldet hørende motivering, tegning og blasonering - at skabe et samlingsmærke for skibets besætning i gammel maritim tradition, at bygge bro mellem Flådens fortid og nutid samt ikke mindst at imødekomme besætningers ønske om fremhævelse af enhedens identitet.

HERALDIK I SØVÆRNET imødekommer et længe næret ønske om at få rekapituleret hele denne udvikling inden for søværnets heraldik i nyeste tid og ikke mindst samlet at få præsenteret søværnets våbenskjolde i deres helhed fra introduktionen i 1959 og til idag.

Jeg vil gerne udtrykke min påskønnelse af orlogskaptajn H. Muusfeldt arbejde med denne publikations tilblivelse.

TITELBLAD	side	I
FORORD	side	II
INDHOLDSFORTEGNELSE	side	III
INDLEDNING	side	1-2
BAGGRUND	side	3-5
PERIODEN 1955-1958	side	6-9
- Første indstilling		
- Anden indstilling		
PERIODEN 1958-1961	side	10-12
- Den principielle godkendelse		
- De første våbener		
- Det videre arbejde		
- Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe		
PERIODEN 1961-1965	side	13-20
- Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe		
- Udformning, skjoldformer, tildeling		
- Landinstitutioner		
- Det kongelige danske Våben		
PERIODEN 1965-1981	side	21-25
- Søværnsmærket		
- Valg af motiv		
- Andre arbejder		
- Fremstilling og gengivelse		
AFSLUTNING	side	25

TILLÆG

Oversigt over heraldiske våbener	TILLÆG	A
Oversigt over heraldiske mærker	TILLÆG	B
Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe	TILLÆG	C
Heraldikkens grundprincipper	TILLÆG	D
Godkendelsesskrivelse, Forsvarsministeriets	TILLÆG	E
Søværnsmærket, Kundgørelse vedr.	TILLÆG	F
Heraldiske Våbenskjolde, Bestemmelser vedr.	TILLÆG	G
Marinestabens Historiske Konsulent, Bestemmelser vedr.	TILLÆG	H

HERALDIK I SØVÆRNET

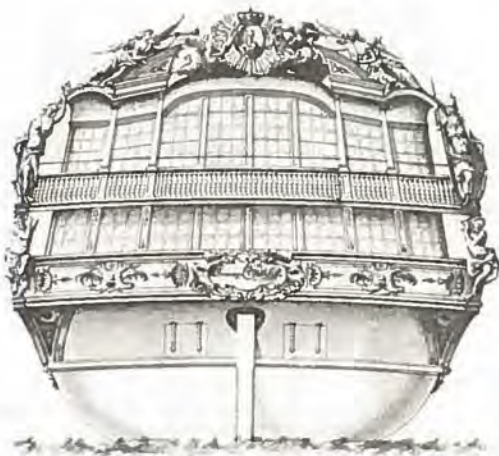
INDLEDNING

Den 9. december 1980 var det 25 år siden, at den "nyere" heraldik i flåden blev genskabt, idet der på denne dato i 1955 blev afholdt et orienterende møde på Søværnets Officersskole med medlemmer af Dansk Heraldisk Samfund af 1946 og repræsentanter fra søværnet vedrørende heraldiske skjolde til flådens skibe.

Med det formål, dels at markere 25-året for denne genskabelse, dels at præsentere en samlet gengivelse af godkendte heraldiske våben og dels at give en samlet oversigt over udviklingen indenfor søværnets heraldiske arbejder siden 2. Verdenskrig, er følgende redegørelse samlet på baggrund af til rådighed værende skrivelser, mødereferater m.v. emnet vedrørende.

Brugen af heraldiske våbener i flåden er, som det er blevet påvist af kommandørkaptajn R. Steen Steensen i Tidsskrift for Søværnen 1949, pg. 169 - 186 og senest i værket Danske Orlogsskibe 1690 - 1860 udgivet af Lademanns Forlag i oktober 1980, af gammel dato.

Danske Orlogsskibe 1690 - 1860 er skrevet af Marinestabens historiske Konsulent, overarkivar, cand. mag. H.C. Bjerg og kunsthistorikeren museumschef ved Københavns Bymuseum, cand. mag. J.Erichsen på grundlag af Marinens betydelige kort- og tegningssamling. Samlingen ligger i Søetatens arkivalier i Rigsarkivet og fig. 1 og 2 viser eksempler herpå.

Agterspejl fra orlogsskibet DRONNING LOVISA
Søsat DECEMBER 1744

FIG. 1.

I værket, der omfatter et tekst- og planchebind, kan man bl.a. læse:

"På spejlet fandtes i øvrigt fartøjets navneplade og som regel tillige den regerende konges monogram. Her var der i det hele taget rigelig plads til at udfolde den symbolik, som kunne knyttes til skibets navn".

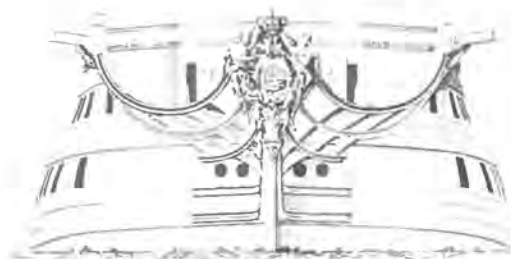
I Tidsskrift for Søvesen omtaler kommandørkaptajn Steensen, at mytologiske, historiske eller geografiske skibsnavne fandt et heraldisk udtryk på orlogsskibenes agterspejl og i mange tilfælde også i forbindelse med galionsfiguren.

Som det fremgår af kommandørkaptajn Steensens afhandling og som det kan læses i Danske Orlogsskibe 1690 - 1890:

"må det dog ikke glemmes, at kun en utroligt lille brøkdel af alt det, denne bog omtaler, er bevaret. De eneste overlevende skibe er fregatten JYLLAND og den lille kongechalup fra 1820'erne".

En lang række af flådens skibe har i tidens løb båret navne, der blev taget fra de våbener, felter og mærker, som fandtes i Rigsvåbenet. Således førte TO LØWER Hertugdømmet Schleswigs våben, LINDORMEN Vendsens våben og DELMENHORST Delmenhorst korset.

Da skibsnavnene senere, i tiden før enevældens indførelse og endelige afslutning i begyndelsen af 1790'erne, blev ændret fra heraldiske til geografiske navne, bibeholdtes de dertil svarende våben.

Galion fra orlogsskibet DRONNING LOVISA
FIG. 2.

Det heraldiske og geografiske navn optræder, bortset fra nogle ganske enkelte undtagelser ikke samtidig. Grunden hertil skriver kommandørkaptajn R. Steen Steensen - "må vel søges i den omstændighed, at man ikke kunne have to skibe, som begge førte det samme våben på agterspejlet".

Denne smukke tradition holdt sig stort set, så længe man sejlede med sejl-skibe, men ved overgangen fra sejl-skibe til maskindrevne stålskibe gik heraldikken en smule i glemmebogen.

I årene op til den 2. Verdenskrig viste der sig atter interesse for at genoplive den heraldiske tradition, men verdenskrigens udbrud bragte imidlertid disse bestræbelser til ophør.

Det arbejde der nu er i gang, og baserer sig på CHS BST 336-1 af oktober 1974 - "Heraldiske Våbenskjolde", skriver sin begyndelse fra en rapport af 11. juli 1950 fra den daværende 1. Undervandsbådsgruppe. Undervandsbådsgruppen fremsatte efter et flådebesøg i Rotterdam i perioden 23. - 28. juni 1950 ønsket om, at flådens skibe blev forsynet med heraldiske våbenskjolde, der skulle tjene det formål, dels at være samlingsmærke for skibets besætning og dels som en slags kendetegn udadtil, blandt andet over for fremmede marinere, og dermed tjene til at skabe en samhørighed mellem nutid og fortid i flådens historie.

I fremsendelsespåtegningen fra Undervandsbådsdivisionen kan man bl.a. læse:

"At der ofte ved danske skibes besøg i udlandet og under samvær her i landet med udenlandske skibe, savnes et officielt "bomærke" (våbenskjold eller lignende), hvorefter kopier kan tilstilles messer, attachederede og andre som erindringsgaver. I nogle udenlandske skibe benyttes et sådant våbenskjold ligeledes påtrykt brevpapir, der er til rådighed for hele besætningen. Da en del danske enheder efterhånden ved adoptioner har fået et sådant "bomærke", skal divisionen foreslå, at det tages op til overvejelse, at samtlige enheder tildeles et sådant godkendt "bomærke", der af besætningerne kan anvendes til de ovenfor nævnte formål".

Søværnsmærket
FIG. 3.

I rapporten fra undervandsbådsgruppen, der dannede grundlaget for påtegningen af 15. juli 1950, kan man blandt andet læse:

"Messeformanden i basens officersmesse anmodede under opholdet om at måtte få et eksemplar af hver af de danske ubådes våbenskjolde til ophængning i messen som erindring om besøget, således som det altid var cotume, når udenlandske ubåde aflagde besøg. Da vore orlogsskibe imidlertid ikke har et sådant våben eller mærke, har man efter hjemkomsten ladet fremstille og sende til den hollandske officersmesse et søvaskebøger med inskription".

Ovennævnte rapport afstedkom en henvendelse fra det daværende Marineministerium til Kystflåden:

"Således foranlediget skal ministeriet udtale, at man intet vil have at erindre imod, at der ved Kystflådens foranstaltning, eventuelt i forbindelse med kommandørkaptajn Steensen, som vides at have beskæftiget sig med spørgsmålet, udarbejdes et detailleret forslag vedrørende nævnte bomærker".

Den 31. maj 1951 indsendte Kystflåden sit svar på Marineministeriets skrivelse til Søværnskommandoen, og foreslog:

- "At våbenskjoldenes form og mærkning skulle alle forsynes med et fælles mærke, helst en krone eventuelt det kronede anker og at skjoldfaconen principielt burde fastsættes i lighed med engelske enheder af tilsvarende størrelse.
- At våbenskjoldenes indhold bør have tilknytning til skibsnavnet og ikke til en eventuel adoptionsby, medmindre denne har en nær kontakt med den person, skibet har navn efter, og eftersom våbenskjoldene bør kunne fortsætte gennem flere skibe altså uafhængigt af en eventuel adoptionsby.
- At der blev nedsat et udvalg f.eks. sammensat af enkelte søofficerer, en marinehistoriker og en heraldiker med henblik på udarbejdelse af endelige forslag såvel vedrørende skjoldformer som mærker, således at våbenskjoldene fik "en kunstnerisk god og heraldisk korrekt udformning."

Eksempler på heraldiske våbenskjolde som anvendt af Royal Navy er vist i fig. 4 og 5. Af de viste eksempler ses det, at der i Royal Navy anvendes forskellige skjoldformer. De første uofficielle (selvkomponerede) våbenskjolde fremstod i mange forskellige udformninger, men i 1918 fastlagdes retningslinier for skjoldenes udformning. Således skulle slagskibe anvende et rundt, krydsere et pentagonalt, destroyere og undervandsbåde et skjoldformet (et halvrundt) og hjælpeskibe m.fl. et diamantformet skjold. Skjoldene skulle omgives af et tov hvorover en Naval Crown.

1. NAVAL CROWN 2. H.M.S. "WARSPITE" Battleship (Battle-Cruisers also have this shape.) 3. H.M.S. "REPULSE" Battle-cruiser. 4. H.M.S. "SUSSEX" Cruiser.

FIG. 4

Sagen lå imidlertid stille indtil Kystflåden igen den 9. november 1953 bragte sagen i erindring overfor Søværnskommandoen:

"Da der stadig er ønske fra Kystflåden og dens enheder om, at de nævnte skjolde tildeles som foreslået, da de samarbejdede udenlandske NATO-enheder er forsynet med sådanne skjolde, og da hærens regimenter for lang tid siden er blevet forsynet med særlige "reversmærker" (der principielt svarer til Kystflådens ønske) bringes sagen påny i erindring".

Søværnskommandoen havde ved sagens behandling taget hensyn til den økonomiske situation og havde indtil efteråret 1955 ikke fundet noget passende tidspunkt til at anmode Forsvarsministeriet om de nødvendige midler til brug for det af Kystflåden foreslåede udvalg vedrørende heraldisk udarbejdelse af forslag til skjolde. Ved en undersøgelse vedrørende sagens økonomiske konsekvenser, var Søværnskommandoen kommet i kontakt med kontorchef E.J.S.K. Fleischer, Forsvarsministeriets 12. kontor, Lønansvsningskontoret på Holmen. Kontorchefen, der var medlem af bestyrelsen for Dansk Heraldisk Samfund af 1946, viste sagen stor interesse og meddelte, at samfundet uden udgift for forsvaret var villig til at udarbejde forslag til skjoldenes udformning og udseende.

Efter forskellige mundtlige forhandlinger med kontorchef Fleischer kunne Søværnskommandoen senere notere sig, at man med glæde havde modtaget et tilbud fra Dansk Heraldisk Samfund af 1946 om at bistå ved udarbejdelsen af heraldiske våbenskjolde til søværnet og derved var det heraldiske arbejde i nyere tid en realitet.

5. H.M.S. "MEDWAY" Depot ship (All depot and repair ships and Aircraft Carriers have this shape.) 6. H.M.S. "SHARK" Torpedo boat destroyer. 7. H.M.S. "TYRIAN" Destroyer (Submarines also have this shape)

FIG. 5.

Note: Regiments- og afdelingsmærker til hæren er alle udarbejdet efter 2. Verdenskrig. Mærkerne er efter engelsk mønster og har været i brug fra begyndelsen af 50'erne. Som et af de første mærker i det nye afmærkningssystem blev nuværende Slesvigske Fodregiments mærke taget i brug den 28. marts 1949 af 13. Bataillon. Bataillonen udvikledes i 1951 til 2. Regiment og i 1961 til det nuværende Slesvigske Fodregiment. I efteråret 1980 har Det Kongelige Garnisonsbibliotek udsendt et hæfte med overskriften "Hærens Ærtemærker" udarbejdet af overlærer F. Løvschall.

BEGYNDELSE

Det første møde om heraldiske våbener blev som tidligere nævnt holdt den 9. december 1955 på Søværnets Officersskole. På baggrund af dette første orienterende møde opstilledes en række forslag til visse principielle retningslinier for det forestående arbejde samtidig med, at der nedsattes et udvalg som skulle gå i gang med opgaven.

Udvalget var sammensat af kommandør S.B.V.J. Greve, daværende kommandørkaptajn S.G. Jørgensen, kommandørkaptajn H.F. Kiær, daværende kommandørkaptajn S. Thostrup, adjudanten hos Chefen for Søværnet, redaktør Sven Tito Achen, civilingeniør H. Berner, læge F.B.S. Fabricius, kontorchef E.J.S.K. Fleischer, grosserer H. Konow, prokurist B. Obelitz, tegnechef E. Peter og senere udvidet til også at omfatte Statens heraldiske Konsulent, ekspeditionssekretær P. Warming.

Som nævnt drøftedes forskellige emner med henblik på det forestående udvalgsarbejde, og det blev blandt andet fastslået, at hovedformålet med at tildele de enkelte skibe et våbenskjold skulle være:

- "At fremme og styrke sammenholdet og opretholdelse af flådens traditioner og
- at benytte dem som gaver til fremmede orlogsskibe".

Videre enedes man om:

- "At våbenskjoldene skal være ildnende og således udformet, at de fortæller besætningerne noget om skibets navn, og hvorfor det bærer dette navn og dermed giver besætningen traditioner at ære og videreføre.
- At våbenskjoldet bør være klart, både rent visuelt og i sin symbolik og endelig smukt.
- At våbenskjoldet tillige viser, at det føres af et dansk orlogsskib, hvorfor de bør have en ensartet udformning og være forsynet med et fælles mærke, der kendetegner den danske marine - eksempelvis det kronede anker.
- At våbenskjoldet bør fremstå i enklest mulig form og således ikke understøttes med hjelm, hjelmtegn, hjelmlæde, skjoldholdere eller lignende, der normalt kun hører til personlige våbener eller slægtsvåbener.
- At våbenskjoldet ikke medtager skibsnavnet i selve våbenet, som i stedet for bør anbringes på et bånd under våbenet, når dette anvendes på gavevåbenskjold eller gengives på brevpapir. Hvorvidt skibsnavnet skal medtages på skibets eget eksemplar af våbenet blev ikke fastsat".

På denne baggrund blev det anbefalet:

- "At våbenskjoldet blev udformet direkte til skibsnavnet uden hensyntagen til nuværende skibstype.
- At skibe opkaldt efter personer kun bør bære disses våbener, såfremt det er ildnende og således udformet, at det fortæller noget om skibets navn. Det blev dog overvejet, om hvorvidt de store søheltes gamle, kendte og smukke våbener alligevel ikke bør benyttes, fordi våbnerenes heraldiske fortrin opvejer disses mangler.
- At jo enklere og klarere et våben fremstår - des bedre, og det blev understreget, at heraldikkens regler bør følges. Skjoldfiguren skal fylde skjoldet helt ud, og fremstå i enklest mulig form.
- At heraldikkens farver - rød, blå, purpur, sort og grøn samt metallerne sølv og guld skal veksle i skjoldet, således at farve så vidt muligt aldrig ligger på farve eller støder op til farve og metal aldrig ligger på metal eller støder op til metal".

FØRSTE INDSTILLING

Med baggrund i den gennem de seneste år stigende interesse for genindførelse af den gamle skik at tildele heraldiske våbenskjolde til flådens skibe, bl.a. Kystflådens forslag, tidligere anvendelse af heraldiske våben til orlogsskibe og det etablerede samarbejde med Dansk Heraldisk Samfund af 1946, indstillede Søværnskommandoen den 15. juni 1957 til Forsvarsministeriet,

"at ministeriet

- giver sin tilslutning til, at der efterhånden tildeles flådens skibe heraldiske skibsvåben efter derom fremsat forslag til hvert enkelt tilfælde, udformet efter førnævnte retningslinier og anbragt på et synligt sted ombord efter Søværnskommandoens nærmere bestemmelse,
- bifalder at miniaturer af skibsvåbenet kan anvendes af chef og messer som gaver, idet gaveyderen vil have at erlægge betaling for miniaturen,
- lader vedlagte forslag til skibsvåben for fregatten HOLGER DANSKE forelægge Hans Majestæt Kongen til approbation,
- foreløbig stiller et beløb på kr. 5.000 til rådighed til fremstilling og anbringelse af de første våbener og til fremstilling af støbeforme til miniaturer, samt
- godkender, at der gennem Søværnskommandoen ydes Dansk Heraldisk Samfund af 1946 et beløb på kr. 1.000 til dækning af udgifter ved udarbejdelse af forslag til heraldiske våbener til søværnets skibe".

Søværnskommandoen meddelte ved samme skrivelse, at man for at sikre, at den heraldiske udformning blev korrekt, agtede at forelægge de udarbejdede forslag for Statens heraldiske Konsulent for godkendelse. Da skibsnavnene fastsattes ved kongelig resolution 1) fandt Søværnskommandoen det endvidere rigtigst, at de udarbejdede og heraldisk godkendte forslag til skibsvåbener af ministeriet blev forelagt Hans Majestæt Kongen til approbation. Endelig påregnede Søværnskommandoen, at den samlede udgift til ca. 60 våbenskjolde til eksisterende skibe inklusive udgiften til fremstilling af støbeforme til miniaturevåbener ville andrage kr. 30.000 fordelt med ca. kr. 20.000 til våbenskjolde og ca. kr. 10.000 til støbeforme.

Den 5. december 1957 meddelte Forsvarsministeriet, at man af hensyn til de økonomiske forhold indtil videre måtte stille sagen i bero.

ANDEN INDSTILLING

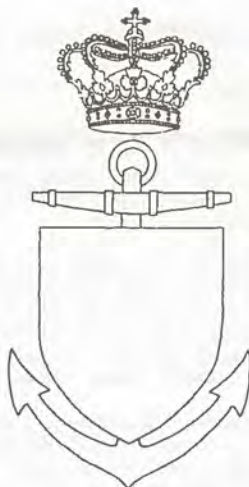
Ved skrivelse af 26. april 1958 uddybede Søværnskommandoen en række forhold som uafhængigt af de økonomiske vilkår syntes at tale for forslaget gennemførelse:

- "Et i den senere tid stærkt udtalt ønske fra Kystflådens enheder og visse af søværnets landinstitutioner om at få tildelt våbenskjolde,
- et meget betydeligt initiativ og en stor interesse fra Dansk Heraldisk Samfund af 1946 i denne sag, hvilket blandt andet har bevirket, at der i april 1958 allerede forelå 15 færdige forslag til våben, der alle var godkendt af Søværnskommandoen,
- en til dette forslag svarende ordning er allerede efter Forsvarsministeriets bestemmelse indført i hæren, idet hærens regimenter i 1953 er tildelt våbenskjolde indeholdende de i 1948 indførte respektive afdelingsmærker".

Søværnskommandoen indstillede derfor, at Forsvarsministeriet meddelte sin principielle godkendelse af, at flådens skibe og visse af søværnets landinstitutioner (forter, marinekommandoer og -distrikter samt skoler) fik tilladelse til at anlægge heraldiske våbenskjolde anbragt på det kronede anker. (Fig. 3) I skrivelsen af 26. april indstilledes videre, at det med skrivelsen af 15. juni 1957 stillede forslag om kongelig approbation af praktiske grunde blev ændret således, at det kun var "grundskjoldet" - våbenskjoldet på det kronede anker (fig. 6) der blev approberet af Hans Majestæt Kongen, medens de enkelte våbenskjolde, efter indstilling fra Heraldisk Selskab og Statens heraldiske Konsulent, kunne godkendes af Chefen for Søværnet.

Note: 1) FKO EST M.690-2 af OKT 1977 - "Definitioner af udtryk og begreber, der anvendes i forbindelse med flådens skibe" - nævner vedrørende navngivning:

"Flådens skibe navngives ved kongelig resolution, som indhentes ved en af Chefen for Søværnet udformet indstilling".

Grundskjold
FIG. 6.

Man ser således, at Søværnskommandoen havde ændret holdning til spørgsmålet om kongelig approbation og ikke mere fulgte holdningen fra juni 1957.

I Forsvarsministeriets skrivelse af 27. oktober 1953 til hærens regiment kan man blandt andet læse, at ministeriet i samarbejde med Tøjhusmuseet og Statens heraldiske Konsulent har ladet fremstille farvelagte gengivelser af hærens afdelingsmærker i skjolde (hærens våbener). Våbenet er det pågældende regiments ejendom, således at gengivelse heraf kun kan finde sted med vedkommende chefs tilladelse, idet dog en række retningslinier bør lægges til grund herfor:

- a. "Gengivelser af våbenet som helhed kan tillades benyttet
 - til midlertidig dekorationsbrug ved festlige lejligheder eller lignende,
 - på tryksager ved festligheder eller lignende, herunder også messens brevpapir, julekort m.v.,
 - til fast udsmykning af lokaliteter og bygninger, dog kun efter forhandling med forsvarets materielintendantur, henholdsvis forsvarets bygningstjeneste.
- b. Gengivelser af skjoldet uden afdelingsmærke (skjoldbunden) kan tillades benyttet
 - som mærke på sportstøj eller
 - til dekorationsbrug ved festlige lejligheder eller lignende.
- c. Farverne alene - i rigtig sammensætning - kan tillades benyttet
 - på kransebånd,
 - til dekorationsbrug.

Alle gengivelser af våbenet eller dets farver skal være i nøje overensstemmelse med den tilsendte model".

PERIODEN 1958-1961

DEN PRINCIPIELLE GODKENDELSE

- "Efter at have modtaget oplysning om, at antallet af våbenskjolde kunne reduceres noget i forhold til det tidligere opgivne 60, samtidig med at ministeriet var blevet gjort bekendt med fremstillingsproceduren og de dertil forbundne udgifter, og
- efter påny at have overvejet sagen",

meddelte Forsvarsministeriet den 8. juli 1958 Søværnskommandoen sin principielle godkendelse af, at flådens skibe og visse landtjenestesteder fik tilladelse til at anlægge heraldiske våbener, samt videre at disse våben tillige kunne fremstilles en miniature (gavevåbener). Det blev dog bemærket, at gaveyderne i hvert enkelt tilfælde selv skulle betale for gavevåbenet.

Vedrørende den økonomiske side af sagen, meddeltes det:

- "At der som en engangsforanstaltning til arbejdets udførelse blev bevilget 15.000 kroner - fordelt med 5.000 kroner af søværnets kantinefonds midler og 10.000 kroner af de Skibs- og Maskininspektionen til vedligeholdelse af skibsmateriel anviste midler, samt at der herudover kun kunne bevilges midler til fremstilling af våbener i forbindelse med nybygninger,
- at det for fregatten HOLGER DANSKE modtagne våben ville blive returneret, såsnart Hans Majestæt Kongens godkendelse forelå".

Heraf ses det, at Forsvarsministeriet valgte at følge den fra juni 1957 foreslåede arbejdsdag med hensyn til godkendelse af heraldiske våben, og således ønskede hvert enkelt våben fremsendt til ministeriet for kongelig approbation. Denne procedure følges stadig, idet alle våben efter at være forelagt for Chefen for Søværnet og godkendt af Statens heraldiske Konsulent tilsendes Forsvarsministeriet for forelæggelse.

DE FØRSTE VÅBEN

Sagen koncentrererede sig derefter om to ting. For det første godkendelse af de første våben, og for det andet at finde frem til den mest hensigtsmæssige fremstillingsmetode. Med hensyn til fremstillingen blev der i efteråret 1958 indledt et uofficielt samarbejde mellem arkitekt Niels Ernst Botfeldt, Orlogsværftet og den daværende adjutant hos Chefen for Søværnet (Søværnskommandoen). Arkitekt Botfeldt kontaktede broncestøberiet Brødrene Grage, der påtog sig opgaven og den kunstneriske side af sagen blev af bronchestøberiet overladt til billedhuggeren Sv. Lindhart og malerarbejdet blev udført af firmaet Kgl. Hofdekoremaler Rasmussen og Søn. Da dette firma ophørte i 1971, videreførtes malerarbejdet af Skrift- og Dekorationsmaler Ebbe Petersen, der tidligere havde været ansat i firmaet Rasmussen & Søn.

I den følgende tid arbejdedes der videre på tegningerne til de første våben, og i begyndelsen af 1959 forelå - godkendt af udvalget - forslag til grundskjold og udkastforslag til våbenskjold til 15 af flådens skibe.

Den 15. april 1959 approberede Hans Majestæt Kongen våbnene til kongeskibet DANNEBROG, fregatterne HOLGER DANSKE og NIELS EBBESEN, depotskibet ÆGIR og torpedobådene (kystjagerne) HUITFELDT og WILLEMOES.

Forsvarsministeriet henstillede imidlertid, at våbenskjoldet til HOLGER DANSKE i betragtning af fregattens snarlige udfasning ikke blev fremstillet. Skjoldet blev dog fremstillet ved fregattens egen foranstaltning, således at man i dag kan se det færdige resultat.

De færdige og approberede våbenskjolde fremvistes i Søværnsskibet den 14. maj 1959 og var allerede opsat i enhederne i løbet af maj måned.

Den 3. september 1959 blev Skibs- og Maskininspektionen anmodet om at formidle det videre arbejde med fremstilling af heraldiske våben til flådens skibe og "visse institutioner i land". Med henvisning til en medsendt oversigt over kommende arbejder - ca. 16 våbenskjolde til større enheder og ca. 29 våbenskjolde til mindre enheder - udbad Søværnsskibet sig en oversigt over de udgifter, der måtte påregnes ved det fortsatte arbejde ved fremstilling af heraldiske våben. Søværnsskibet meddelte samtidigt, at fremstillingen af våbenskjolde til nybygninger herunder også de igangværende nybygninger skulle afholdes over nybygningskontoen.

De større enheder var fregatterne ESBERN SNARE, ROLF KRAKE og VALDEMAR SEJR, korvetterne BELLONA, DIANA, FLORA og TRITON, korvetten THETIS, minelæggerne BESKYTTEREN og VINDHUNDEN, minelæggeren LINDORMEN og depotskibet HJÆLPEREN samt forterne.

De mindre enheder var fællesskjold til motortorpedobådene af GLENTEN- og FLYVEFISKEN-klasserne, 8 ministrygere af SUND-klassen, minelæggerne LANGE-LOUGEN og LAALAND, opmålingsskibet FREJA samt orlogskutterne SKARVEN og TEISTEN.

Det skal her nævnes, at våbenet til korvetten THETIS ikke blev udarbejdet og at våbenerne til forterne måtte lade vente længe på sig, idet disse først blev udarbejdet og godkendt i forbindelse med forternes 25-års jubilæum i 1978.

Af planlagte nybygninger udover de under bygning nævnte ubåde DELFINEN, SPEKHUGGEREN og TULEREN var bevogningsfartøjerne af DAPHNE-klassen og minestrygerne af VIG-klassen.

Skibs- og Maskininspektionen svarede, at udgifterne skønsmæssigt ville beløbe sig til kr. 37.000, inklusive de allerede fremstillede våben. Et beløb, der var mere end dobbelt så stort, som den bevilling ministeriet tidligere havde stillet til disposition.

Eftersom man var helt klar over, at ministeriets bevilling var at betragte som en engangsforanstaltning, arbejdede man videre med forskellige muligheder, hvorved de nødvendige midler kunne fremskaffes. Eksempelvis overvejedes det, om der kunne trækkes yderligere på kantinefondens midler.

For at holde sig indenfor de bevilgede rammer undlod man indtil videre at lade fremstille våbener til søværnets landinstitutioner.

Allerede den 2. oktober 1959 blev yderligere våbenskjolde til en række af flådens skibe godkendt, heriblandt fællesskjold til undervandsbådene, som dagen efter den 3. oktober af Chefen for Kystflåden kunne overgives til undervandsbådsafdelingen ved undervandsbådsvåbenets 50 års jubilæum.

DET VIDERE ARBEJDE

Efter modtagelsen af Forsvarsministeriets principielle godkendelse og med det formål at bekendtgøre opstarten af den nyere tids heraldik, udsendte Søværnsskibet i samråd med Kystflåden, Søværnets Intendantur og Orlogsværftet et cirkulære den 6. april 1960.

Cirkulæret, som senere har undergået mindre revisioner senest med CHS BST 336-1 af oktober 1974, beskrev

- formålet med det heraldiske arbejde.
- "Kommissorium" for det nedsatte udvalg, herunder specielt forretningsgangen for forelæggelse, samt udformning af beskrivelse- "blasonering og motivering".

- Retningslinier til Orlogsværftet vedrørende fremstillingen af de enkelte våbenskjolde.
- Restriktioner for så vidt angår anvendelsen af gaveskjolde samt gengivelser på brevpapir og lignende.

Man genkender heri punkter fra 1. Undervandsbådsgruppes anbefaling tilbage fra 1951. Dog skulle der forløbe 9 år inden undervandsbådsgruppens anbefaling fandt sin endelige form.

SØVÆRNETS HERALDISKE ARBEJDSGRUPPE

Siden 1955 er udarbejdelsen af heraldiske våbenskjolde til søværnet blevet udført af skiftende udvalg, hvortil Søværnskommandoen i en række år modtog stor hjælp fra medlemmer af Heraldisk Selskab (tidligere Dansk Heraldisk Samfund af 1946).

Udvalget havde pr. 31. oktober 1960 følgende sammensætning:

Statens Heraldiske Konsulent,
ekspeditionssekretær P. Warming,
grosserer H. Konow, Heraldisk Selskab,
tegnechef E. Peter, Heraldisk Selskab,
arkitekt N.E. Botfeldt, Orlogsværftet,
adjudanten hos Chefen for Søværnet, daværende
kaptajnløjtnant S.U.H. Laub,

men blev hurtigt efter udvidet med H.M. Kongens Jagtkaptajn, idet man fandt det hensigtsmæssigt, at jagtkaptajnen var bekendt med de overvejelser, som dannede grundlag for våbenskjoldenes udformning - blasonering og motivering - inden disse blev forelagt for H.M. Kongen.

Udover den allerede nævnte assistance udefra (Heraldisk Selskab) har professor C. Achton Friis siden 1960 udført skitser for Den heraldiske Arbejdsgruppe, samt udført forarbejde og endelig optegning af en meget stor del af søværnets våbenskjolde.

Året efter meddelte Søværnskommandoen den 25. november 1961 Heraldisk Selskab, at fremstillingen af våbenskjolde til de eksisterende skibe inden længe ville være fuldført, og at man skønnede, at opgaven i fremtiden formentlig kunne blive lettere end den afsluttede, dels fordi denne ville kunne gennemføres i et roligere tempo, og dels fordi man allerede ved tildeling af skibsnavne kunne tage hensyn til de heraldiske problemer. Det blev derfor fundet rigtigst, at normalisere arbejdet ved at opløse det hidtidige udvalg og løse den fremtidige opgave indenfor rammerne af normalt stabsarbejde. Søværnskommandoen meddelte Heraldisk Selskab, at man ville søge at videreføre arbejdet med de gode traditioner, der allerede var skabt gennem et tjenstligt samarbejde med Orlogsværftet, jagtkaptajnen og Statens heraldiske Konsulent, og Søværnskommandoen udtrykte sin taknemmelighed for den velvilje, man fra arbejdets begyndelse havde mødt, først i Dansk Heraldisk Samfund af 1946 og senere i Heraldisk Selskab.

"Kun ved Heraldisk Selskabs store interesse for sagen og direkte indsats i arbejdet har det været muligt at løse opgaven på så tilfredsstillende måde og indenfor så relativt kort tid".

I skrivelsen til Heraldisk Selskab havde man imidlertid medtaget en sikkerhedsventil, "idet Søværnskommandoen takker Heraldisk Selskab for den værdifulde indsats, skal man sluttelig udtrykke håbet om, at selskabet såfremt særligt vanskelige problemer melder sig, vil imødekomme en henvendelse om assistance med samme velvilje som tidligere".

PERIODEN 1961-1965

SØVÆRNETS HERALDISKE ARBEJDSGRUPPE

Samtidig med, at samarbejdet med Heraldisk Selskab var ophørt, ændredes udvalgets navn til Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe.

Arbejdsgruppen havde pr. 20. oktober 1961 følgende sammensætning:

H.M. Kongens Jagtkaptajn,
kommandør S.G. Jørgensen,
Statens heraldiske Konsulent,
ekspeditionssekretær P. Warming,
Arkitekt Niels Ernst Botfeldt, Orlogsværftet og
adjudanten hos Chefen for Søværnet,
dæværende kaptajnløjtnant A.E. Lillegaard.

Den heraldiske Arbejdsgruppe har siden haft samme sammensætning, dog med skiftende jagtkaptajner og adjutanter. Oversigt over de skiftende medlemmer bringes som tillæg til nærværende redegørelse.

Af oversigten kan det ses, at ekspeditionssekretær P. Warming og arkitekt Niels Ernst Botfeldt har været med fra begyndelsen.

Det vil også erindres, at både den heraldiske konsulent og arkitekt Botfeldt var med i det første udvalg med Heraldisk Selskab (Dansk Heraldisk Samfund af 1946) og derfor har været med ved udformningen af alle søværnets våbenskjolde.

Det tegnearbejde, der indtil nu var udført af Heraldisk Selskab overgik til Orlogsværftet, hvor overkonstruktør A.Ø. Johnsen, foruden skitsering og udarbejdelse af forslag til skibsvåben og udførelse af de officielle godkendelsestegninger, også gennemarbejdede alle de mange detaljer, som en praktisk heraldisk opgave består af.

I fortsættelse af skrivelsen til Heraldisk Selskab blev det den 7. december 1961 meddelt Forsvarsministeriet, at det hidtidige samarbejde med Heraldisk Selskab var blevet ophævet og at det videre arbejde herefter ville blive varetaget af en arbejdsgruppe direkte under Søværnskommandoen. Sluttelig indstilledes det, at Søværnskommandoen med virkning fra oktober 1961 blev bemyndiget til at udbetale mødediæter til arbejdsgruppens medlemmer.

Som svar herpå meddelte Forsvarsministeriet den 14. juni 1962, at man på det foreliggende grundlag ikke fandt, at arbejdsgruppens opgaver og omstændighederne ved dens tilblivelse var af en sådan karakter, at Søværnskommandoens indstilling om udbetaling af mødediæter kunne imødekommes.

Videre skrev Forsvarsministeriet: "Med den givne anledning skal ministeriet ikke undlade at påpege det ønskelige i, at der ved nedsættelse af arbejdsgrupper eller udvalg med repræsentanter fra andre styrelser forinden rettes henvendelse til Forsvarsministeriet".

UDFORMNING, SKJOLDFORMER, TILDELING

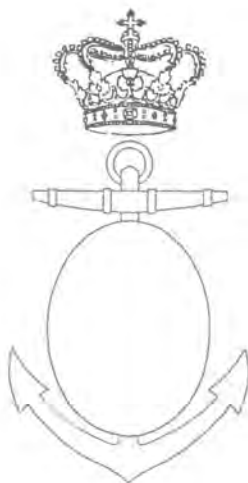
Flere af søværnets skibe var allerede ved nedsættelsen af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe i efteråret 1961 som beskrevet ovenfor forsynet med heraldiske våben, fremkommet ved det uofficielle samarbejde mellem Heraldisk Selskab og søværnet. Arbejdet som det beskrives i det efterfølgende kan derfor betragtes som en fortsættelse af et allerede igangsat arbejde.

På mødet i arbejdsgruppen den 23. oktober 1961 enedes man om at foreslå, at der i fremtiden skulle udarbejdes beskrivelse (farvelagt tegning med blasonering og motivering) af hvert enkelt våbenskjold. Beskrivelsen skulle derefter ophænges om bord på et for besætningen passende og tilgængeligt sted. Forslaget blev forelagt Chefen for Søværnet og godkendt den 5. november.

Samtidig blev det bestemt, at der med henblik på igangsættelse af det praktiske arbejde (udarbejdelse, indramning, uddeling af gavevåbenskjolde m.v.) skulle udarbejdes en Søværnskommando Bestemmelse (jf. det tidligere nævnte cirkulære).

På de efterfølgende møder diskuteredes, hvorvidt landinstitutionerne skulle have samme skjoldform som anvendtes for flådens skibe (fig. 6) eller om man skulle anvende et ovalt skjoldmærke (fig. 7).

På mødet den 22. januar 1962 blev det besluttet, at den nuværende form skulle forbeholdes flådens skibe, mens alle øvrige institutioner skulle have et ovalt skjold, anbragt på søværnsmærket efter samme retningslinier som for skibene.

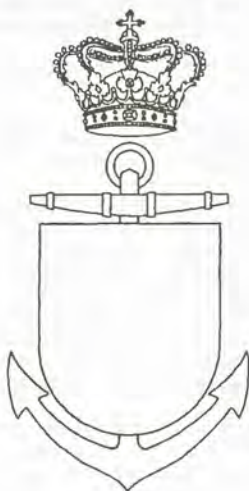

Grundskjold
FIG. 7

Man ser således, at søværnet i lighed med de engelske retningslinier valgte at anvende forskellige skjoldformer.

På mødet den 29. januar 1962 drøftedes bl.a. kriteriet for, hvilke skibe der skulle tildeles eget våbenskjold, uden at man fandt det muligt at give nogen eksakt nedre grænse, idet en sådan ikke alene ville afhænge af skibets størrelse, men i lige så høj grad af dets opgaver og anvendelse. Generelt blev det dog fastslået, at grænsen for tildeling af våben skulle ligge omkring 100 tons og at kuttere, mindre transportfartøjer og lignende ikke skulle tildeles eget våbenskjold.

For så vidt angår skjoldformer blev den i januar 1962 truffet beslutning om, at våben til landinstitutioner skulle udføres på et ovalt skjold fraveget, idet det på mødet den 18. februar 1963 blev foreslået, at søværnets skoler skulle forsynes med en halvrund skjoldform (fig. 8). Arbejdsgruppen fandt den halvrunde form bedre egnet end den ovale, som tidligere var blevet anvendt til flådestationer Frederikshavn, Korsør, København og Grønnedal samt Marinestation Thors-havn.

Grundskjold
FIG. 8.

Af de fem våben, der nåede at blive godkendt på den ovale skjoldform, er to senere blevet uaktuelle grundet organisationsændringer. Flådestation Grønnedal og Marinestation Thorshavn er blevet nedlagt og nye våben er udarbejdet og approberet til respektive kommandoer. Det vil senere ses, at samme tjenestesteder tidligere var kraftigt i søgelyset, idet Forsvarsministeriet i oktober 1964 anmodede Søværnskommandoen om at overveje, om tildelingen af våbenskjolde til netop disse to tjenestesteder kunne erstattes af våben til henholdsvis Flådestation Grønnedal og Marinestation Thorshavn.

LANDINSTITUTIONER

På mødet den 11. december 1961 blev det meddelt, at der for tiden ikke fandtes midler til fremstilling af våbener til søværnets landinstitutioner, men det blev besluttet at fortsætte arbejdet på forventet efterbevilling.

Drøftelserne omkring valg af skjoldform til landinstitutionerne fortsattes på mødet den 5. februar 1962, uden at arbejdsgruppen kom til et endeligt resultat. Det anbefalede, at Chefen for Søværnet måtte fastsætte retningslinier for henholdsvis tildeling og udformning af våbenskjolde til landinstitutionerne.

På mødet den 12. februar meddelte den daværende adjutant, at Chefen for Søværnet havde fastsat,

- "at alle landinstitutioner skulle tildeles ovale skjold,
- at de alle skulle have fælles skjoldhoved, hvori en kanon,
- at Grønlands Kommando, Færøernes Kommando, 7 marinedistrikter og 3 flådestationer skulle tildeles våbenskjolde,
- at søværnets tekniske institutioner ikke skulle tildeles eget våbenskjold og
- at arbejdet omkring udarbejdelsen af våben til øvrige institutioner skulle stilles i bero indtil videre".

På de følgende møder drøftedes, hvilke retningslinier der skulle danne grundlag for våbenerne til de 7 marinedistrikter, uden at nogen endelig afgørelse blev truffet. Det blev dog foreslået, at våbenet til Bornholms Marinedistrikt, Sundets Marinedistrikt og Langelands Marinedistrikt kunne baseres på de gamle landsdelmærker - henholdsvis en drage, et skib og en løve - medens våbenerne til de øvrige marinedistrikter om muligt kunne hente motiver fra de respektive farvandsafsnit. Den 30. april 1962 underrettede adjudanten arbejdsgruppens medlemmer om, at Forsvarsministeriet ikke ville godkende det pr. 17. april 1962 fremsendte våbenskjold for Grønlands Kommando samt gaveskjold ("mærke") for Chefen for Søværnet.

Når ministeriet ikke ønskede at godkende det tilsendte materiale, skyldtes det ikke den heraldiske udformning, men derimod, at Søværnskommandoen efter Forsvarsministeriets opfattelse var gået uden for de rammer, der er fastlagt i ministeriets oprindelige "godkendelsesskrivelse", hvori der står at læse, at våbenskjolde kan tildeles "søværnets skibe og visse landinstitutioner". Medens arbejdsgruppen og Søværnskommandoen betragtede Grønlands Kommando for en landinstitution - endog søværnets største - viste det sig, at ministeriet opfattede Grønlands Kommando som en "myndighed", der således ikke var berettiget til våbenskjold. Det for Grønlands Kommando udarbejdede våben kunne derimod godkendes til brug for Flådestation Grønneal.

Ved skrivelse af 21. februar 1963 oplyste Søværnskommandoen, at begrebet "visse landinstitutioner" af Søværnskommandoen blev udlagt som "tjenestesteder på land, der udøver kommando over en større personelmasse og som står i umiddelbar kontakt med dette personel" og at man i øvrigt havde til hensigt, at udarbejde forslag til følgende landinstitutioner:

"Grønlands Kommando (også gældende for Flådestation Grønneal)
Færøernes Kommando (også gældende for Marinestation Thorshavn)
Marinedistrikter (fællesskjold, også gældende for underlagte marinestationer, forter, radarstationer m.v.)

Flådestation Frederikshavn
Flådestation København
Flådestation Korsør
Søværnets Officersskole
Søværnets Specialofficersskole
Søværnets Konstabelskole
Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole
Søværnets Eksercerskole.

Søværnskommandoen agtede imidlertid ikke for nærværende at lade udarbejde våbenskjold for søværnets tekniske institutioner".

Med hensyn til gaveskjold for Chefen for Søværnet, betragtede hverken Søværnskommandoen eller Den heraldiske Arbejdsgruppe Chefen for Søværnet som en landinstitution eller et skib, og Søværnskommandoen genfremsendte gaveskjoldet med bemærkning om, at der ved visse lejligheder havde vist sig et behov for, at Chefen for Søværnet - i lighed med alle sine skibe - var i besiddelse af en passende erindringsgave, hvorfor man fandt det helt naturligt, at et sådant gaveskjold blev fremstillet.

Selv om gaveskjoldet ikke var et egentligt våbenskjold, men derimod Chefen for Søværnets mærke, baseret på det tidligere admiralitetssegl, og udarbejdet efter nærliggende samme retningslinier som skibenes gaveskjold, fandt Søværnskommandoen det rigtigst at fremsende det til ministeriet for godkendelse eventuelt kongelig approbation.

Forsvarsministeriet udtalte ved skrivelse af 14. oktober 1964,

"at man ikke finder det hensigtsmæssigt eller påkrævet at lade indhente kongelig approbation af det fremsendte forslag for gaveskjold til Chefen for Søværnet, da det ikke kan betragtes som et egentligt våbenskjold".

Ministeriet meddelte videre, at man intet havde at erindre mod dets anvendelse som foreslået af Søværnskommandoen i henhold til de udgivne bestemmelser om anvendelse af gaveskjolde.

Søværnskommandoens udlægning af begrebet "visse landinstitutioner" blev principielt godkendt, men ministeriet nærede dog økonomisk betænkelighed ved at gå ind for forslaget i dets fulde omfang, idet dette efter ministeriets opfattelse syntes at indbefatte hovedparten af søværnets landinstitutioner uden hensyntagen til personelomfang.

Søværnskommandoen blev derfor anmodet om at overveje, hvorvidt man i betragtning af begrænset omfang kunne gå ind for at ændre kriteriet for tildeling af våbenskjolde derhen, at Grønlands Kommando og Færøernes Kommando udgik og erstattedes af henholdsvis Flådestation Grønødal og Marinestation Thorshavn, samt at omfanget af øvrige landinstitutioner burde begrænses til kun at omfatte flådestationer, samt Søværnets Officersskole og Specialofficersskole. Ministeriet var dog opmærksom på, at visse andre, f.eks. Søværnets Eksercerskole henset til størrelse og personelomfang formentlig burde medtages, men fandt på den anden side, at der burde tages et vist hensyn til den tid, den overvejende del af personalet forrettede tjeneste i Audeød. Ønskede Søværnskommandoen af hensyn til skolens størrelse at fastholde den skitserede tildeling, ville ministeriet gå ind for, at der godkendtes et våbenskjold til eksercerskolen, hvorimod man fortsat ikke mente at kunne medtage øvrige skoler under Søværnskommandoen.

I samme skrivelse anførte Forsvarsministeriet, at man overvejede at ændre forretningsgangen for godkendelse af våbenskjolde, ligesom det var ministeriets hensigt at udsende bestemmelser for anvendelse af Det kongelige Våben, det egentlige danske våben samt sømærker heraf, herunder heraldiske våben. For så vidt angår overvejelserne om ændret forretningsgang for godkendelse fandt ministeriet det mest hensigtsmæssigt, at Søværnskommandoen ved direkte henvendelse til Statens heraldiske Konsulent søgte heraldisk godkendelse og kun i tilfælde, hvor det skønnedes påkrævet, indhentede kongelig approbation ved direkte henvendelse til H.M. Kongens Jagtkaptajn.

Arbejdsgruppen blev den 16. november 1964 gjort opmærksom på, at Forsvarsministeriet bl.a. under hensyn til den økonomiske situation havde fremsat ønske om, at kriteriet for tildeling af våbenskjolde til "visse landinstitutioner" blev taget op til fornyet overvejelse. Efter en foreløbig behandling af spørgsmålet foreslog arbejdsgruppen, at tildeling af våbenskjolde til landinstitutioner indtil videre blev begrænset til:

Flådestationer (approberet 20. november 1963)
Færøernes Kommando
Søværnets Officersskole (approberet 20. oktober 1964)
Søværnets Specialofficersskole samt
Søværnets Eksercerskole (ikke tildelt, men hævdundet - gennem adskillige år).

Efter Forsvarsministeriets ønske ændredes Færøernes Kommando til Marinestation Thorshavn og den 21. januar 1965 svarede Søværnskommandoen bl.a.

"Således foranlediget skal Søværnskommandoen i indeværende situation udtale, at Forsvarsministeriets synspunkter ganske deles".

Hertil knyttede man følgende forklarende bemærkninger til Marinestation Thorshavn og Søværnets Eksercerskole:

"Marinestation Thorshavn.

Trods dette tjenestesteds ringe personelmæssige omfang finder Søværnskommandoen det hensigtsmæssigt, under hensyn til marinestationens beliggenhed, Færøernes Kommandos særlige stilling i NATO-forsvaret samt det ikke ringe antal besøg af udenlandske orlogsfartøjer og NATO-officerer, at tildeling af et våbenskjold finder sted.

Søværnets Eksercerskole.

Har gennem adskillige år uofficielt anvendt et for private midler fremstillet gaveskjold, hvis heraldiske udformning i øvrigt anses for korrekt. Under hensyn til tjenestestedets størrelse, den ikke ringe velfærdsmæssige værdi af et sådant samlingsmærke samt den minimale udgift en godkendelse i dette tilfælde vil medføre, skal Søværnskommandoen fastholde ønsket om tildeling af et våbenskjold til eksercerskolen".

Søværnskommandoen tilsluttede sig ministeriets planer vedrørende ændring af forretningsgangen ved godkendelse af våben, således at kongelig approbation kun skulle indhentes, når dette skønnedes nødvendigt.

Herpå svarede Forsvarsministeriet den 11. februar 1965 bl.a.:

"Således foranlediget skal Forsvarsministeriet udtale, at heraldiske våbener kan tildeles tjenestesteder i land, der udøver kommando over større personel-mængder og står i umiddelbar kontakt med dette personel, d.v.s.:

Flådestationer
Marinestation Thorshavn
Søværnets Officersskole
Søværnets Specialofficersskole
Søværnets Eksercerskole.

For så vidt angår forretningsgangen ved godkendelse af våbener fandt Forsvarsministeriet det alligevel ikke hensigtsmæssigt at ændre den bestående ordning.

DET KONGELIGE DANSKE VÅBEN

Sideløbende med ovenstående tilstilledes den 14. oktober 1964 en række adressater heriblandt Søværnskommandoen, et af Forsvarsministeriet udarbejdet udkast til bestemmelser for anvendelse af Det kongelig danske Våben, det egentlige danske våben samt særmærker heraf, der er forbeholdt forsvaret samt øvrige særmærker. Udkastet indeholdt retningslinier for de heraldiske våbeners fremtidige anvendelse.

I uddrag:

"Heraldiske våben for søværnets skibe med flere er den pågældende myndigheds/enheds egentlige våben, der tjener som samlingsmærke for det til myndigheden/enheden hørende personel. Forsvarsministeriet fastsætter omfanget af myndigheder/enheder, der forsynes med heraldiske våben.

Udover den af Forsvarsministeriet ved våbnenes indførelse godkendte anbringelse på bygninger, skibe og fly, der i øvrigt kun må finde sted ved foranstaltning af eller forudgående forhandling med Forsvarets Bygningstjeneste, Orlogsværftet henholdsvis Flyvematerielkommandoen, kan gengivelse af de heraldiske våben kun finde sted ved chefen for pågældende myndigheds/enheds tilladelse i hvert enkelt tilfælde og efter følgende retningslinier:

1. Gengivelse af våbenet som helhed kan tillades benyttes

- til midlertidig dekorationsbrug ved festlige lejligheder,
- på tryksager ved festligheder eller lignende, herunder også messernes brevpapir, julekort m.v.,
- som miniaturemodeller (gaveskjold), der af chefen eller messerne anvendes i repræsentativt øjemed.

2. Gengivelse af skjolde alene (d.v.s. uden afdelingsmærke, søværnsmærke henholdsvis krone) kan tillades benyttet

- som mærke på sportstøj eller lignende, herunder også civil påklædning (blazere),
- til dekorationsbrug i øvrigt.

Det påhviler chefen for den mærkeførende myndighed at drage omsorg for, at alle sådanne gengivelser fremtræder i en lodig og heraldisk korrekt udformning, og at udgifter i forbindelse med gengivelse ikke afholdes af statskassens midler, medmindre bemyndigelse hertil foreligger.

Anvendelse af forsvarets særmærker i erhvervsmæssigt øjemed kan herefter kun finde sted for så vidt angår miniatureemblemer og blazermærker (gengivelse af skjoldet alene).

Tilladelse til fremstilling af sådanne emblemer/mærker gives af chefen for den mærkeførende myndighed/enhed, der skal have forelagt prøve til godkendelse. I tilfælde af godkendelse, hvorved skal lægges vægt på en smagfuld, lodig og heraldisk korrekt udførelse, tilstilles den erhvervsdrivende en skriftlig tilladelse, der kan gives på ubestemt tid, dog med det forbehold, at den af udstederen kan inddrages med 3 måneders varsel".

Ved kundgørelse af den endelige bestemmelse skulle bl.a. Kundgørelse for Forsvaret B.17-1956 sættes ud af kraft, idet Søværnsmærket dog skulle videreføres uændret.

Sideløbende med den planlagte kundgørelse af de nye bestemmelser ønskede Forsvarsministeriet meddelelse herom optaget i Statstidende.

I uddrag:

"Forsvarsministeriet har udsendt nye bestemmelser for benyttelse af forsvarets mærker bl.a. søværnsmærket og heraldiske våben for søværnets skibe m.fl.

I anledning heraf skal Forsvarsministeriet under henvisning til Borgerlig Straffelov § 132 (Lovbekendtgørelse nr. 215 af 24. juni 1939) samt bekendtgørelse nr. 145 af 1. maj 1959 af lov om uretmæssig konkurrence og varebetegnelse henlede opmærksomheden på, at nævnte mærker tillige med øvrige mærker, der anvendes som uniformskendetegn m.v., er fremstillet til brug for forsvaret og dets personel og kun må anvendes i overensstemmelse med de af Forsvarsministeriet fastsatte regler.

Undtaget herfra er alene fremstilling af heraldisk korrekte miniatureemblemer til brug i forbindelse med civil påklædning samt anvendelse af de heraldiske våbens skjoldbunde som motiv i blazermærke".

Efter en indledende gennemgang af det modtagne udkast, havde arbejdsgruppens medlemmer allerede betænkelighed ved de udformede regler for anvendelse af blazemblemer, idet man fandt det uhensigtsmæssigt og heraldisk ukorrekt at anvende gengivelse af skjoldet alene, da de i søværnet anvendte motiver i vid udstrækning baserer sig på aktuelle by- og familievåben. Man frygtede, at en sådan anvendelse kunne afstedkomme et utilsigtet tilhørsforhold til en enkelt by eller familie.

For at sikre sig en sparsom og rimelig uddeling af gaveskjolde foreslog arbejdsgruppen at teksten: "gaveskjolde, der af chefen eller messerne anvendes i repræsentativt øjemed" blev ændret til - "gaveskjolde, der af chefen på enhedens/ afdelingens vegne anvendes i repræsentativt øjemed".

Søværnsskibet sendte den 16. november 1964 ministeriet arbejdsgruppens bemærkninger og foreslog i tilknytning hertil, at udkastets sidste afsnit formuleredes således:

"Undtaget herfra er alene fremstilling af heraldiske korrekte miniatureemblemer til brug i forbindelse med civil påklædning".

Forsvarsministeriet har i november 1981 endnu ikke fundet anledning til at udsende ovennævnte reviderede bestemmelser for anvendelsen af Det kongelige danske Våben.

PERIODEN 1965 - 1981

DET VIDERE ARBEJDE

Med Forsvarsministeriets skrivelse af 11. februar 1965 blev der skabt ro omkring det videre arbejde i Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe og i den efterfølgende periode frem til "jubileumsåret" har arbejdet fortsat planmæssigt med udarbejdelse af våbenskjolde til flådens nyeste enheder samt enkelte af søværnets landetablissementer.

Blandt de tilgåede enheder, der hovedsageligt baserer sig på den af Chefen for Søværnet udarbejdede Flådeplan-82 og Forsvarsforliget af 1973 kan nævnes:

Korvetter af NIELS JUEL-klassen.

Torpedobåde af WILLEMOES-klassen.

Kabelminelæggere af LINDORMEN-klassen.

Inspektionsskibet BESKYTTEREN samt enkelte mindre enheder såsom orlogskuttere af BARSØ-klassen og inspektionskutterne AGDLEK, AGPA og TULUGAQ.

Sideløbende med udarbejdelsen af våben til de nye enheder er der fremstillet våben til flere af søværnets landinstitutioner, således at søværnet i 1981 i det store og hele er dækket ind. De i perioden udarbejdede våben til tjenestesteder i land er:

Søværnets operative Kommando.

Søværnets Materielkommando.

Stevnsfort og Langelandsfort.

Søværnets Flyvetjeneste.

Torpedobådernes mobile Base.

På et møde den 8. februar 1972, det første efter regentskiftet, blev det foreslået, at godkendelsesproceduren blev søgt fastholdt ved snarest at indsende et udarbejdet våben for approbation. Den 1. maj 1972 kunne jagtkaptajnen meddele, at Hendes Majestæt Dronningen havde approberet det af Chefen for Søværnet fremsendte forslag til våben for Søværnets operative Kommando.

Under udarbejdelsen af våben til Søværnets operative Kommando var grundskjoldets udformning atter blevet drøftet, og i udvalget nåede man til det resultat, der senere blev godkendt af Chefen for Søværnet, at der i fremtiden kun skulle anvendes to typer - den halvrunde til skoler (fig. 8) og den skjoldformede (spidse) (fig. 6) til skibe samt landetablissementer. En enkelt undtagelse herfra var på et tidligere tidspunkt sluppet igennem godkendelsesproceduren, idet våben til Søværnets Eksercerskole var blevet godkendt på et skjoldformet skjold.

I oktober 1974 havde den daværende jagtkaptajn henledt arbejdsgruppens opmærksomhed på, at han fra april 1975 samtidig skulle bestride tjenesten som chef for kongeskibet DANNEBROG, hvorfor det efter hans skøn ville blive vanskeligt at samle arbejdsgruppens medlemmer i sommerhalvåret. På denne baggrund blev sammensætningen drøftet, men man fandt det dog fortsat ønskeligt, at jagtkaptajnen forblev medlem af arbejdsgruppen og som sådan kendte til de overvejelser, der lå til grund for våbnenes blasonering og motivering.

I samme periode, årene 1974 - 76, blev det ligeledes drøftet, hvorvidt Marinestabens historiske Konsulent med baggrund i den i juni 1974 udsendte CHS BST 331-1, evt. skulle optages som medlem af arbejdsgruppen. Bestemmelsen omtaler, at den historiske konsulent skal virke som rådgiver i sager eller inden for områder af historisk karakter, herunder bl.a. "søværnets heraldik for så vidt der søges historiske forhold lagt til grund". Et flertal i arbejdsgruppen fandt imidlertid - efter at den historiske konsulent havde deltaget som observatør ved nogle få møder - at den hidtidige sammensætning ikke burde ændres, bl.a. fordi fordelingen af opgaver var inde i en fast rutine og eftersom den tilstrækkelige og nødvendige ekspertise var tilstede.

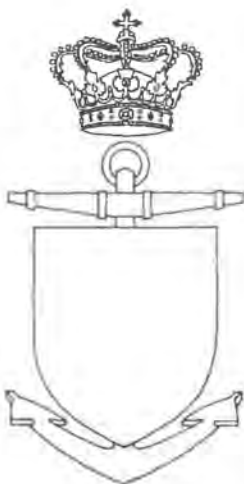
I februar 1976 efterlyste jagtkaptajnen et kommissorium for Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe og dermed grundlaget for jagtkaptajnens medlemskab af arbejdsgruppen. Som det tidligere er beskrevet, havde man allerede i oktober 1961 og senest i efteråret 1975 fundet det hensigtsmæssigt, at jagtkaptajnen havde kendskab til våbnenes blasonering og motivering inden forelæggelse for kongelig approbation. For så vidt angår et egentligt kommissorium synes et sådant ikke at være nedfældet, bortset fra den indledende korrespondance mellem Søværnskommandoen, Forsvarsministeriet og Dansk Heraldisk Selskab og de senere fastsatte bestemmelser vedrørende det heraldiske arbejde i søværnet, senest med CHS BST 336-1 af oktober 1974 hvori bl.a. formål, forretningsgang for udformning, godkendelse og fremstilling er omtalt.

Som de nyeste våbenskjolde har arbejdsgruppen udarbejdet våben til de fem eskadrer - Fregateskadren, Torpedobådseskadren, Mineskibseskadren, Ubådseskadren og Inspektionsskibseskadren samt til Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole og Søværnets Konstabelskole.

I 1980 og 1981 har der atter været visse overvejelser omkring blasonering og motivering til våben for marinedistrikterne, uden at nogen endelig afgørelse herom er blevet taget bl.a. grundet overvejelser omkring en eventuel reorganisation af distrikterne.

SØVÆRNSMÆRKET

Allerede på det første orienterende møde anbefalede det, at våbenskjoldet med det formål at vise, at det føres af et dansk orlogsskib, burde have en ensartet udformning og være forsynet med et fælles mærke, der kendetegner den danske marine - eksempelvis det indtil august 1956 anvendte mærke under betegnelse Anker, Krone og siden ved Kundgørelse for Forsvaret B.17-1956 benævnt Søværnsmærket (fig. 3).

GRUNDSKJOLD
FIG. 9.

Ikke kun skjoldformen har undergået mindre ændringer i løbet af de første 25 år. Således har Søværnsmærket undergået en mindre "kunstnerisk" forandring, idet fligene i midten af 60'erne mellem godkendelse af våbenerne til flådestationer Frederikshavn, Korsør og København (20. november 1963) og våbenet til depotskibet HENRIK GERNER (19. april 1964) er blevet mere tidssvarende (fig. 9). Våbenet til Marinestation Thorshavn (21. april 1965) er dog senere godkendt på et senere tidspunkt med de oprindelige flige, hvilket kan skyldes den voldsomme debat omkring netop dette våben. Det første "våben", der udarbejdedes af arbejdsgruppen med de nye flige var Chefen for Søværnets mærke. Mærket blev som nævnt tidligere første gang indsendt til ministeriet den 17. april 1962. Når enkelte våbenskjolde er blevet approberet med "gamle" flige på et senere tidspunkt skyldes det det forhold, at disse allerede igennem længere tid havde været under udarbejdelse i arbejdsgruppen.

Siden de første våben fik kongelig approbation er der derfor anvendt to forskellige udformninger af Søværnsmærket og i dag kan man eksempelvis i en skibsklasse med blot 2 enheder - kabelminelæggerne LINDORMEN og LOSSEN - se disse to udformninger af det kronede anker. Årsagen hertil er den, at LINDORMEN's våbenskjold er videreført fra den tidligere minelægger med samme navn, hvorimod et nyt våben måtte udarbejdes og godkendes til LOSSEN.

VALG AF MOTIV

På mødet i december 1955 med medlemmer af Dansk Heraldisk Selskab af 1946 og repræsentanter fra søværnet anbefalede en række forskellige retningslinier for valg af motiv:

- Relation til skibsnavnet.
- personen,
- enkelt og klart og
- farvevalg.

Ved at betragte de mange våben, der er blevet udarbejdet og godkendt i de forløbne 25 år, ses det, at de på mødet anbefalede retningslinier er blevet fulgt. Kun i ganske enkelte tilfælde er våbenskjoldet blevet udformet med relation til skibstypen - eksempelvis bevogtningsfartøjerne af DAPHNE-klassen og minelæggerne LANGE LAND, LOUGEN og LAALAND - og ikke direkte til skibsnavnet.

Den heraldiske arbejdsgruppe har ved udformningen af flere våben, hvor organisatorisk sammenhæng er tilstede, f.eks. enkelte kommandoer, eskadrer, flådestationer og hovedskoler søgt at anvende samme grundmotiv eller fælles skjoldhoved.

I våben til henholdsvis Langelandsfort og Stevnfort er fortet blevet symboliseret ved "den for forsvarsanlæg på land fra gammel tid karakteristiske tindede mur".

Senest øjnede arbejdsgruppen støttet af Chefen for Søværnet muligheden for at anvende "løve"-motivet, baseret på våbendyret i rigsvåbnet, ved udformningen af våben til de to sidste hovedskoler. Resultatet blev: "I våben for Søværnets Officersskole en "afrevet løvepote", i våben for Søværnets Eksercerskole en "heraldisk søløve", i våben for Søværnets Sergeant- og Reserveofficersskole en "kæmpende dansk løve" fra det 4. felt i Tordenskiolds våben og i våben for Søværnets Konstabelskole blev valgt en "afrevet heraldisk løve".

I andre våben er desuden anvendt et fælles skjoldhoved. Således er der som fællesmærke for eskadrerne valgt et "skjoldhoved med et af de danske våbendyr varieret med en fiskehale for at markere den foreliggende maritime funktion". I våben for Grønlands og Færøernes Kommando ses tre kugler, som angiver "det af tre skud bestående danske løsen". Det danske løsen antages ligeledes at indgå i 3. felt i Tordenskiolds våben og er derudover valgt som våben for Søværnets operative Kommando. Endelig er som fællesmærke for enkelte landinstitutioner valgt en kanon som skjoldhoved, symboliserende "militær styrke".

ANDRE ARBEJDER

Sideløbende med udarbejdelsen af heraldiske våbenskjolde til flådens skibe og visse af søværnets landinstitutioner har Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe behandlet en række henvendelser om udformning og tildeling af våben, mærker og lignende fra flere myndigheder også uden for søværnet.

Her skal nævnes, at våben til Marinehjemmeværnet efter en lang behandling blev godkendt den 18. oktober 1968, våben til Det Danske Redningsvæsen den 26. juni 1967, våben til Orlogsværftet, Kgl. Danske Fyrsvæsen, uniformsmærke til personel tjenstgørende ved Slædepatruljen SIRIUS samt uddannelsesstegn til undervandsbådsuddannet personel, sidstnævnte den 12. oktober 1973. Kommandotegn for Forsvarschefen den 2. juni 1976, myndighedsvåben til Forsvarschefen den 22. december 1977 og mærke til Søværnets Tamburkorps den 13. december 1979. Datoerne angiver godkendelsesdato. For så vidt angår kommandotegn og myndighedsvåben til Forsvarschefen vil det ses, at samme motiv - de to krydsede kommandostave - anvendes i begge tilfælde.

Beskrivelse af Forsvarschefens kommandotegn:

"Forsvarschefens kommandotegn består af et splitflag (orlogsflag) i hvis øverste felt ved standerliget er anbragt to korslagte kommandostave i hvid flagdug".

Med det nye kommandotegn for Forsvarschefen var det ikke tanken, at det kun skulle finde anvendelse, når denne ikke er officer af søværnet, men også når Forsvarschefen er officer af søværnet. Der var således ikke tale om nogen begrænsning i flagets anvendelse, blot har en forsvarschef som admiral to muligheder for at markere sin kommando.

Senere har arbejdsgruppen i efteråret 1980 på foranledning af Forsvarschefen udarbejdet forslag til autoflag. I forslaget er forsvarschefmærket anvendt uændret og placeret på en kvadratisk rød dug.

FREMSTILLING OG GENGIVELSE

Et godkendt våbenskjold fremstilles ved Orlogsværftets foranstaltning og udføres i bronze i en størrelse, der afhænger af enhedens størrelse og skjoldets placering (højde 90, 60 eller 40 cm). Skjoldet monteres på en teaktræsplade og opsættes for skibenes vedkommende på et passende synligt sted om bord, som regel

broopbygningen og for landinstitutionernes vedkommende på mur eller træfod. Undertagelser herfra er våbenskjolde til Søværnets Flyvetjeneste og Torpedobådernes mobile Base, idet disse er fremstillet som transfer til påsætning på helikoptere og køretøjer.

Som tidligere nævnt, er det endvidere bestemt, at der ved Søværnets Materielkommandos foranstaltning kan fremstilles miniaturemodeller af våbenskjoldet, der efter enhedens chefs nærmere bestemmelse kan anvendes som gave fra enheden ved særlige lejligheder, f.eks. flådebesøg, skibsadoption, officielle besøg o.lign.

Ved enhedens foranstaltning kan landgange og faldreb forsynes med hvid sejl-dug, der på den udvendige side påmales skibets våbenskjold.

Gengivelse af våbenskjolde, f.eks. på besøgsprogrammer, brevpapir og -kort, askebægre, blazermærker o.lign., er tilladt efter chefens nærmere bestemmelse, når gengivelsen ikke medfører nogen udgift for staten samt under den forudsætning at gengivelserne er korrekte og kunstnerisk forsvarlige.

AFSLUTNING

Kommandørkaptajn J.Teisen skriver i Tidsskrift for Søvesen 1966, pg. 308 -311 under overskriften "Søværnets Traditioner og Nyboder" bl.a.:

"Der har ikke været skrevet meget her i tidsskriftet om de sømilitære traditioner, som for en stor del holdes i hævd gennem mundtlig overlevering" samt

"Kendskab til traditionerne og dermed til søværnets historie er og bliver en vigtig impuls til det samarbejde, som beforder effektiviteten og forbedrer arbejdsklimaet, og som for skibe kan være af livsbevarende betydning".

Sammen med de mange ceremonielle traditioner som søværnet stadig fastholder såsom salut, faldreb, skansevagte og paradering i bevarelse af søværnets identitet, viser de seneste års anvendelse af de heraldiske våbener, som nævnt på programmer, brevpapir m.m., at der i 1970'erne og måske yderligere forstærket i begyndelsen af 1980'erne er et stort behov for traditioner i dagligdagen.

Det skal anbefales, at nærværende redegørelse "Heraldik i Søværnet" ved evt. fremtidige godkendelser af våben, mærker o.lign. må blive ajourført. Det er videre mit håb, at arbejdet i Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe vil fortsætte i samme ånd og at redegørelsen omhandlende de efter min vurdering smukkeste våbenskjolde kan bidrage til at råde bod på kommandørkaptajn Teisens "suk" ved en registrering af en enkelt ovenikøbet nutidig sømilitær tradition.

OVERSICHT OVER HERALDISKE VÅBENER

	<u>Godkendt</u>	<u>Side</u>
DANNEBROG	15. APR 1959	A-1
HOLGER DANSKE	15. APR 1959	A-2
HUITFELDT	15. APR 1959	A-3
NIELS EBBESEN	15. APR 1959	A-4
WILLEMOES	15. APR 1959	A-5
ÆGIR	15. APR 1959	A-6
BELLONA	30. SEP 1959	A-7
DIANA	30. SEP 1959	A-8
FLORA	30. SEP 1959	A-9
ROLF KRÅKE	30. SEP 1959	A-10
UNDERVANDSBÅDE	30. SEP 1959	A-11
ESBERN SNARE	27. APR 1960	A-12
HJÆLPEN	27. APR 1960	A-13
LINDORMEN	27. APR 1960	A-14
DAPHNE-klassen	1. MAR 1961	A-15
VIG-klassen	1. MAR 1961	A-16
MOTORTORPEDOBÅDE	4. OKT 1961	A-17
BESKYTTEREN	4. OKT 1961	A-18
FREJA	4. OKT 1961	A-19
VINDHUNDEN	4. OKT 1961	A-20
AARØSUND	4. OKT 1961	A-21
ALSSUND	4. OKT 1961	A-22
EGERNSUND	4. OKT 1961	A-23
GRØNSUND	4. OKT 1961	A-24
GULDBORGSUND	4. OKT 1961	A-25
OMØSUND	4. OKT 1961	A-26
ULVSUND	4. OKT 1961	A-27
VILSUND	4. OKT 1961	A-28
HVIDBJØRNEN	15. NOV 1961	A-29
TRITON	4. APR 1962	A-30
VALDEMAR SEJR	4. APR 1962	A-31
VØDEREN	4. APR 1962	A-32
FALSTER	2. MAJ 1962	A-33
FLÅDESTATION GRØNNEDAL	2. MAJ 1962	A-34
INGOLF	2. MAJ 1962	A-35

LANGELAND, LAALAND, LOUGEN	2. MAJ 1962	A-36
FYEN	18. JUL 1962	A-37
FYLLA	5. DEC 1962	A-38
SKARVEN, TEISTEN, MAAGEN, MALLEMUKKEN	6. FEB 1963	A-39
AGDLEK, AGPA, TULUGAQ	6. FEB 1963	A-40
MØEN	6. FEB 1963	A-41
SJÆLLAND	6. FEB 1963	A-42
FLÅDESTATION FREDERIKSHAVN	20. NOV 1963	A-43
FLÅDESTATION KORSØR	20. NOV 1963	A-44
FLÅDESTATION KØBENHAVN	20. NOV 1963	A-45
HENRIK GERNER	19. AUG 1964	A-46
SØVÆRNETS OFFICERSSKOLE	20. NOV 1964	A-47
PEDER SKRAM	11. NOV 1964	A-48
HERLUF TROLLE	11. NOV 1964	A-49
MARINESTATION THORSHAVN	21. APR 1965	A-50
SØVÆRNETS SPECIALOFFICERSSKOLE	11. NOV 1965	A-51
SØVÆRNETS EKSERCERSKOLE	28. JUN 1967	A-52
SØVÆRNETS OPERATIVE KOMMANDO	18. MAJ 1972	A-53
SØVÆRNETS MATERIELKOMMANDO	17. APR 1974	A-54
BARSØ-klassen	7. MAJ 1975	A-55
BILLE	7. MAJ 1975	A-56
BREDÅL	7. MAJ 1975	A-57
HAMMER	7. MAJ 1975	A-58
NORBY	7. MAJ 1975	A-59
RODSTEEN	7. MAJ 1975	A-60
KRIEGER	19. JUN 1975	A-61
RIMFAKE	19. JUN 1975	A-62
SKINFAKE	19. JUN 1975	A-63
SØVÆRNETS SERGENT- OG RESERVEOFFICERS- SKOLE	19. MAJ 1976	A-64
GRØNLANDS KOMMANDO	1. DEC 1976	A-65
LOSSEN	1. DEC 1976	A-66
SEHESTED	1. DEC 1976	A-67
SUENSON	1. DEC 1976	A-68
SØVÆRNETS HAVARISKOLE	1. DEC 1976	A-69
NIELS JUEL	14. SEP 1977	A-70
OLFERT FISCHER	19. APR 1978	A-71
LANGELANDSFORT	19. APR 1978	A-72
STEVNSFORT	19. APR 1978	A-73
SØVÆRNETS FLYVETJENESTE	3. MAJ 1978	A-74

TORPEDOBÅDENES MOBILE BASE	3. MAJ 1978	A-75
FREGATESKADREN	13. DEC 1978	A-76
TORPEDOBÅDESKADREN	13. DEC 1978	A-77
MINESKIBSESKADREN	13. DEC 1978	A-78
UNDERVANDSBÅDESKADREN	13. DEC 1978	A-79
PETER TORDENSKIOLD	13. JUN 1979	A-80
FÆRØERNES KOMMANDO	19. DEC 1979	A-81
SØVÆRNETS KONSTABELSKOLE	19. DEC 1979	A-82
INSPEKTIONSSKIBSESKADREN	20. FEB 1980	A-83

DANNEBROG

Blasonering:

I guld et svævende rødkantet hvidt kors formet som Dannebrogordenens kors dog ligesom det ældste ordenskors uden inskription og kroner.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Flådens første DANNEBROG var linieskibet, der blev bygget 1692. Det blev opkaldt efter Dannebrogordenen og bar på sit agterspejl denne ordens insignier. Derfor bør DANNEBROG føre Dannebrogordenens kors i sit våben.

Efter overleveringen indstiftedes Dannebrogordenen af Kong Valdemar Sejr efter korstoget til Estland, hvor Dannebrog efter sagnet faldt ned fra himmelen under slaget ved Lyndanis 1219 og gav danskerne sejren.

DANNEBROG's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 15. april 1959.

HOLGER DANSKE

Blasonering:

I sølv skjold en skråbjælke i frihedskæmper armbindets farver
rødt hvidt og blåt.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Holger Danske er symbol på modstandsviljen og kampånden,
når Danmark er i fare.

Navnet Holger Danske blev givet en fra England i 1945
overtaget fregat for at hædre og vedligeholde mindet om
modstandskampen under den tyske besættelse af Danmark
1940-1945.

Modstandsbevægelsens mærke var "frihedskæmper armbindet",
hvis farver derfor er optaget i skjoldets skråbjælke.
Fregatten HOLGER DANSKE benyttes som kadetskoleskib, og
da en del af kadetterne under besættelsen i forskellige
perioder var tilsluttet modstandsgruppen "Holger Danske",
er der en yderligere begrundelse til at optage friheds-
kæmpernes symbol i dette skibs våben.

HOLGER DANSKE's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig
bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 15. april 1959.

HUITFELDT

Blasonering:

I sølv en rød skråbjælke.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Skibet er opkaldt efter søhelten Ivar Huitfeldt, der i slaget i Køge Bugt 1710 ofrede liv og skib og derved reddede de øvrige skibe i den danske flådestyrke fra ødelæggelse under kampen med den svenske Flåde.

Ligesom skibet bærer hans navn, bør også hans våbenskjold optages i skibets våben for derved at minde om hans heltemodige dåd.

HUITFELDT's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 15. april 1959.

NIELS EBBESEN

Blasonering:

I et sort skjold strøet med sølv fodangler
et guldsværd med spidsen opad.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Da natten rugede over landet, lyste Niels Ebbesens
dåd op i mørket og bebudede atter dag over Danmark.
Derfor det gyldne sværd i det sorte skjold.
Det er sandsynligt, at han sikrede sit tilbagetog
efter dåden ved efter sig at strø fodangler, der
på den tid anvendtes til at standse rytteres
fremtrængen. Derfor er skjoldet strøet med fodangler.
Sværdet symboliserer den dristige handling,
fodanglerne den besindige omtanke.

NIELS EBBESEN's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med
venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af
Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 15. april 1959.

WILLEMOES

Blasonering:

I rødt et guld lyn.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Peter Willemoes' fader og dennes efterkommere har benyttet et bomærke fremstillende et lyn. Dette mærke er benyttet i skibet WILLEMOES' våben, da man også i denne figur har fundet et egnet symbol for uforfærdet optræden.

Peter Willemoes' motto var:
"Tapperhed ærer, Feighed vanærer!"

WILLEMOES' våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 15. april 1959.

ÆGIR

Blasonering:

I blåt 3 sølv strømme med hver 3 bølgetoppe,
hvorover en åben guld krone.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Ægir var den nordiske gud for havet og således havets hersker. Hans 9 døtre var bølgerne.

Havet symboliseres ved de 3 bølgelinier, der hver har tre bølgetoppe - altså 9 ialt. Kronen symboliserer Ægirs herredømme over havet.

ÆGIR's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 15. april 1959.

BELLONA

Blasonering:

I rødt krydsslågt en fuld trompet og en sølv
fakkel med guld flamme.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Bellona var romernes gudinde for krigs- og
våbenlykke. Hendes symboler er krigstrompeten
og krigsfaklen, hvormed hun kaldte til kamp.

Lykken står den kække bi!

BELLONA's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig
bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 30. september 1959.

DIANA

Blasonering:

I blåt en spændt sølv bue med sølv pil lagt an. I venstre hjørne et guld månesegl.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Diana er romernes gudinde for bl.a. jagt, og hendes symboler er buen, pilen og måneseglet.

Som buen er spændt og rede til afskydning, bør også skibet være rede til kamp.

DIANA's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 30. september 1959.

FLORA

Blasonering:

I sølv en rød rose omgivet af to sorte tornegrene krydsslagt under rosen.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Flora er romernes gudinde for blomsterne - derfor den røde rose i våbenet.

Er rosen end skøn, den stikker dog den, der vil plukke den, og således bør skibet og handle, hvor det møder en fjende.

FLORA's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 30. september 1959.

ROLF KRAKE

Blasonering:

Tværdelt i rødt og guld ved et 5-tunget flammesnit.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Flammerne hentyder til den danske sagnkonge Rolf Krakes frygtløse handling, da han ved gæstebud hos den svenske Kong Adil, som stræbte ham efter livet og ville indebrænde ham, trodsede ilden ved at springe over den, råbende "Den skyr ej ilden, som over den springer."

ROLF KRAKE's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 30. september 1959.

UNDERVANDSBÅDE

Blasonering:

I skjoldet en springende delfin.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Blasonering af tinkturer.

DELFINEN	: I sølv skjold en sort delfin
TUMLEREN	: I sølv skjold en grøn delfin
SPÆKHUGGEREN	: I sølv skjold en rød delfin
SPRINGEREN	: I sølv skjold en blå delfin
NARHVALEN	: I blåt skjold en sølv delfin
NORDKAPEREN	: I rødt skjold en sølv delfin

Motivering:

I lighed med udenlandsk tradition er Delfinen valgt som symbol på ubådsvåbenet.

Undervandsbådenes våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Kongen den 30. september 1959.

ESBERN SNARE

Blasonering:

I rødt et sølv drageskib med en guld ild i mastetoppen.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Våbenet hentyder til den danske stormand og søkriger Esbern Snares bedrift i Sejrbugt 1170, da han med sit skib en nat kæmpede alene mod 40 vendiske skibe. Han afslog tre entringsforsøg og brugte derefter den list at lade nogle af sine mænd entre op i rejsningen og slå ild for at indbilde fjenden, at han tilkaldte andre skibe. Listen lykkedes og fjenden flygtede.

ESBERN SNARE's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 27. april 1960.

HJÆLPEREN

Blasonering:

Tværdelt 1. felt blåt hvori en opvoksende sølv ørneklø holdende en guld-lynild 2. felt tværdelt øverst sølv hvori to røde seksdannede stjerner nederst rødt hvori en sølv lilie.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Skibsnavnet HJÆLPEREN er tidligere båret af skytsskibet HJÆLPEREN, der under kommando af kaptajn Peter Tordenskiold deltog i slaget i Dynekilen 8. juli 1716.

Ørnekløen med lynilden er hjelmtegnet i Tordenskiolds våben og minder om denne hans bedrift.

I slaget på Rheden 2. april 1801 deltog defensionsfregatten HJÆLPEREN under kommando af premierløjtnant Peter Carl Lillienskiold. Til minde herom er hans slægtsvåben indsat som skjoldets nederste halvdel.

HJÆLPEREN's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 27. april 1960.

LINDORMEN

Blasonering:

I rødt en kronet guld lindorm.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Skibsnavn og våben stammer fra det felt i det store, danske rigsvåben, som svarer til den af de danske konger fra ca. år 1200 førte titel "De Venders". Skibsnavnet LINDORMEN er tillige et af de ældste og hyppigst anvendte i Flåden, og skibet fører således med rette et af den danske kongemagts tegn på storhed igennem tiderne.

LINDORMEN's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 27. april 1960.

DAPHNE - klassen

Blasonering:

I skjoldet en hane med løftede vinger.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Blasonering af tinkturer:

For de nedennævnte enheder af DAPHNE-klassen er fastsat de ligeledes nedenfor angivne tinkturer:

DAPHNE	: Sølv skjold - blå hane - rød bevæbning
DRYADEN	: Sølv skjold - sort hane - rød bevæbning
HAVMANDEN	: Sølv skjold - grøn hane - rød bevæbning
HAVFRUEN	: Sølv skjold - rød hane - blå bevæbning
NAJADEN	: Guld skjold - blå hane - rød bevæbning
NYMFEN	: Guld skjold - grøn hane - rød bevæbning
NEPTUN	: Guld skjold - rød hane - blå bevæbning
RAN	: Rødt skjold - sølv hane - guld bevæbning
ROTA	: Blåt skjold - sølv hane - guld bevæbning

Motivering:

Hanen er fra gammel tid benyttet som symbol for årvågenhed og kampiver, - egenskaber der også er karakteristiske for DAPHNE-klassens enheder.

DAPHNE-klassens våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 1. marts 1961.

VIG - klassen

Blasonering:

I et med et net belagt felt en ottearmet blæksprutte.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Blasonering af tinkturer:

For de nedennævnte enheder af VIG-klassen er fastsat de ligeledes nedenfor angivne tinkturer:

ASVIG : Sølv skjold - rødt net - blå blæksprutte
MOSVIG : Sølv skjold - rødt net - sort blæksprutte
SANDVIG : Sølv skjold - rødt net - grøn blæksprutte
SÆLVIG : Sølv skjold - blåt net - rød blæksprutte

Motivering:

For ministrygerne af VIG-klassen er valgt våbener med samme indhold, som ved forskellig tingering varieres for klassens enheder. Da klassens formål er at uskadeliggøre farlige undersøiske objekter, har man som symbol herpå valgt nettet og blæksprutten, der fanges deri.

VIG-klassens våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 1. marts 1961.

MOTORTORPEDOBÅDE

Blasonering:

I blå en pælvis stillet sølv torpedo hvorfra udstråler guld lynild.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

For motortorpedobådene er valgt et fælles våben på grundlag af disses hovedarmering. Den en eksplosion angivende lynild viser tillige hen til første felt i Vice Admiral Peder Tordenskiolds våben som et symbol på hans ved overraskelsesmomentet karakteristiske taktik, der også er motortorpedobådenes.

Motortorpedobådenes våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 4. oktober 1961.

BESKYTTEREN

Blasonering:

I guld tre blå strømme hvorover et rødt skjold med en sølv orle.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Skjoldfiguren - det beskyttende skjold - i våbenet hentyder til skibsnavnet og dermed også til skibets opgaver ved forsvaret af de danske gennemsejlingsfarvande, de tre strømme i våbenet.

En orle, som er den heraldiske betegnelse for en metalforstærkning på et skjold, er indsat for at symbolisere styrken i beskyttelsen.

BESKYTTEREN's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 4. oktober 1961.

FREJA

Blasonering:

I blått tre seks-oddede guld stjerner venstre skrå-bjælkevis.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Gamle nordboere opfattede "bæltet" i stjernebilledet Orion som et selvstændigt stjernebillede der kaldtes "Frejas Rok".

Derfor har man taget "bæltets" 3 stjerner som våbenmærke for skibet FREJA.

De er bibeholdt i den stilling de indtager i stjernebilledet.

FREJA's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 4. oktober 1961.

VINDHUNDEN

Blasonering:

I blåt en af en ved en bølgelinie dannet sølv skjoldfod opvoksende guld grif holdende et guld sværd.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Skibsnavnet VINDHUNDEN er tidligere båret af galioten VINDHUNDEN, der under kommando af premierløjtnant Peter Hansen Grib deltog i slaget i Dynekilen 8. juli 1716. Til minde om denne hans bedrift er skibets våben komponeret på grundlag af det våben, der findes på Gribs Epitafium i Erritslev kirke og som i blåt felt indeholder en med et sværd bevæbnet grif stående på to krydsslagte kanoner, alt i guld.

VINDHUNDEN's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 4. oktober 1961.

AARØSUND

Blasonering:

I sølv en foroven af to røde kløverbladskors og forneden af et rødt kløverbladskors ledsaget blå strøm.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Sundet er gengivet ved en heraldisk strøm og i øvrigt individualiseret ved kløverbladskorsene, der refererer sig til seglet for Haderslev herred fra det 17. århundrede, idet såvel Aarø som landet indenfor henhører herunder. Det pågældende herredssegl indeholder et krucifiks, hvis arm ender i kløverblade.

AARØSUND's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 4. oktober 1961.

ALSSUND

Blasonering:

I rødt en foroven af tre sølv elleblade og forneden af en sølv mølle ledsaget sølv strøm.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Sundet er gengivet ved en heraldisk strøm og i øvrigt individualiseret ved ellebladene, som henviser til en fortolkning af navnet Als, og ved møllen, der symboliserer Dybbøl mølle, som ligger på sundets anden side.

ALSSUND's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 4. oktober 1961

EGERNSUND

Blasonering:

I blått en foroven af to guld egeblade og forneden af et guld egeren ledsaget sølv strøm.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Sundet er gengivet ved en heraldisk strøm og i øvrigt individualiseret ved egeblade og et egeren, der begge refererer til fortolkninger af navnet.

EGERNSUND's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 4. oktober 1961.

GRØNSUND

Blasonering:

I guld en foroven af en rød laks og forneden af en rød svane ledsaget grøn strøm.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Sundet er gengivet ved en heraldisk strøm og i øvrigt individualiseret ved en laks, hvilken fisk indgår i Møns herreds segl, der kendes fra 1326, og ved en svane, idet Falsters søndre herreds segl fra 1584 indeholder en sådan.

GRØNSUND's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 4. oktober 1961.

GULDBORGSUND

Blasonering:

I rødt en foroven af en guld færgebåd og forneden af et guld hjortehoved ledsaget guld strøm.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Sundet er gengivet ved en heraldisk strøm og i øvrigt individualiseret ved en færgebåd, som henviser til færgestedet på Lollandssiden, der blev kaldt Guldborg, og ved et hjortehoved, der henviser til Falsters nørre herred, hvis segl af 1584 indeholder en hjort.

GULDBORGSUND's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 4. oktober 1961.

OMØSUND

Blasonering:

I blå en foroven af to sølv hestehoveder og
forneden af et sølv hestehoved ledsaget sølv strøm.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Sundet er gengivet ved en heraldisk strøm og i øvrigt individualiseret ved hestehovederne, der henviser til Flakkebjerg herred, hvis segl af 1610 indeholder en hest, idet såvel Omø som Ågersø og landet indenfor henhører under dette herred.

OMØSUND's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 4. oktober 1961.

ULVSUND

Blasonering:

I sølv en foroven af to sorte ulvehoveder med røde tunger og forneden af et sort ulvehoved med rød tunge ledsaget rød strøm.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Sundet er gengivet ved en heraldisk strøm og i øvrigt individualiseret ved ulvehovederne, der henviser til en fortolkning af navnet.

ULVSUND's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 4. oktober 1961.

VILSUND

Blasonering:

I guld en foroven af en rød thyboplov og forneden af et rødt skib ledsaget blå strøm.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Sundet er gengivet ved en heraldisk strøm og i øvrigt individualiseret ved en thyboplov, der henviser til Thy, og ved et skib, idet Mors nørre herreds segl af 1610 indeholder et sådant.

VILSUND's våbenskjold er udarbejdet af Søværnet med venlig bistand af Heraldisk Selskab på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 4. oktober 1961.

HVIDBJØRNEN

Blasonering:

I blåt felt en oprejst siddende sølv isbjørn.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

I lighed med flere andre af Flådens skibe hidleder HVIDBJØRNEN sit navn fra et af våbenmærkerne i kongevåbenet, nemlig Grønlands, som derfor er benyttet uden ændringer.

HVIDBJØRNEN's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.K.H. Prinsesse Margrethe den 15. november 1961.

TRITON

Blasonering:

I blåt en af en bølget sølv skjoldfod opvoksende med fiskefinne besat guld arm holdende et sølv konkyliehorn.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Triton var en havguddom, søn af Poseidon og Amphitrite. Han fremstilles almindeligvis blæsende i et konkyliehorn.

TRITON's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 4. april 1962.

VALDEMAR SEJR

Blasonering:

I guld strøet med røde søblade ("hjerter") en oprejst guld bevæbnet blå løve med rød tunge bærende over skulderen i en rød rem et rødt skjold med hvidt kors.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Da Valdemar Sejr's personlige våben, hans slægtsvåben, med tiden blev Danmarks våben, bør dette være forbeholdt den danske stat som sådan.

Man har derfor til skibet VALDEMAR SEJR komponeret et våben baseret på et af Valdemar Sejr benyttet segl, i hvilket han optræder til hest holdende et skjold med sit slægtsvåben (med de tre gående løver) og en lanse bærende et banner, hvori ses en oprejst løve. Denne løve er som i slægtsvåbenet blå i guld felt, der her er strøet med de i skjoldet forekommende røde søblade. Man har ladet løven bære et Dannebrogsskjold. Angående dette henvises til, at Erik Plovpenning, en af Valdemar Sejr's sønner, har udtalt, at Paven havde givet hans fader "det kristne kors ud i våben."

VALDEMAR SEJR's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 4. april 1962.

VÆDDEREN

Blasonering:

I blått en gående sølv vædder.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

I lighed med flere andre af Flådens skibe hidleder VÆDDEREN sit navn fra et af våbenmærkerne i kongevåbenet, nemlig Færøerne's, som derfor er benyttet uden ændringer. Figuren er her gengivet, som den fremtræder i Færøernes gamle landssegl fra det 14. århundrede.

VÆDDEREN's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 4. april 1962.

FALSTER

Blasonering:

I skjold delt af sølv og blåt en hjorteveie og en svanevinge i omvendte farver begge fast på delingen.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Seglene for Falster's nørre og søndre herreder indeholder som mærker henholdsvis en kronhjort og en svane.

På grundlag heraf er våbenskjoldet for skibet FALSTER komponeret.

FALSTER's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 2. maj 1962.

FLÅDESTATION GRØNNEDAL

Blasonering:

I blåt felt en oprejst siddende sølv isbjørn.

I sølv skjoldhoved en rød kanon.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Hovedfeltet viser Grønlands våben.

Skjoldhovedets kanon, der er et symbol for militær styrke, er valgt som fællesmærke for visse land-institutioner, herunder Flådestation Grønne-dal.

Flådestation Grønne-dal's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 2. maj 1962.

INGOLF

Blasonering:

I felt 11 gange tværdelt af sølv og blå to pælvis stillede udadvendte røde højsædestøtter.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Da Ingolf som den første landnamsmand kom til Island bosatte han sig, hvor hans overbordkastede højsædestøtter var drevet i land.

To højsædestøtter er derfor benyttet som våbenfigur. De er lagt på en skjoldbund, der kendes fra et våben for Island, gengivet i en våbenbog fra det 13. århundrede.

INGOLF's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 2. maj 1962.

LANGELAND, LAALAND, LOUGEN

Blasonering:

I farvet felt et sølv faldgitter.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Tingering af felt.

LANGELAND: rødt felt

LAALAND : blått felt

LOUGEN : sort felt

Motivering:

Som symbol på minelæggernes spærringsopgave er valgt et faldgitter, som det kendes fra borgens porttårne.

LANGELAND's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 2. maj 1962.

FYEN

Blasonering:

I sølv skjold to mod hinanden vendte blå ravne.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Som våbenfigur for skibet FYEN er valgt to ravne, Hugin og Munin, idet en helligdom for Odin har ligget på Fyen, nemlig ved Odense, der betyder Odins Vi.

En ravn er også anvendt som figur i Odense herredssegl, der kendes fra 1556.

Ravnen har iøvrigt som mærke en særlig betydning, idet den allerede fandtes i det danske ravnebanner omkring år 1000.

FYEN's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 18. juli 1962.

FYLLA

Blasonering:

I blåt en af en sølv bovbølge opstigende guld gudindeskikkelse holdende et diadem og bærende et smykkeskrin.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Gudinden Fylla var Friggas sendebud og terne og vogtede som sådan dennes smykker.

Fremstillingen er baseret på fregatten FYLLA's gallionsfigur fra 1816.

FYLLA's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 5. december 1962.

SKARVEN, TEISTEN, MAAGEN, MALLEMUKKEN

Blasonering:

I farvet felt en guldbevæbnet sølv havfuglevingefod ledsaget foroven til højre af en femoddet guld stjerne.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Tingering af felt.

SKARVEN	: Sort	felt
TEISTEN	: Rødt	felt
MAAGEN	: Blåt	felt
MALLEMUKKEN	: Grønt	felt

Motivering:

Som våbenfigur for de nordlige farvande bestemte inspektionskuttere bærende havfuglenavne er valgt en figur sammensat af en havfugls vinge og fod anbragt under nordstjernen.

Inspektionskutternes våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 6. februar 1963.

AGDLEK, AGPA, TULUGAQ

Blasonering:

I guld felt en havfuglevingefod ledsaget foroven til højre af en femøddet stjerne.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Tingering af felt:

AGDLEK	: Rød vingefod og blå stjerne
AGPA	: Blå vingefod og blå stjerne
TULUGAQ	: Sort vingefod og blå stjerne

Motivering:

Som våbenfigur for de nordlige farvande bestemte inspektionskuttere bærende havfuglenavne er valgt en figur sammensat af en havfugls vinge og fod anbragt under nordstjernen.

Inspektionskutterne's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Våbenskjoldets heraldiske indhold er tidligere blevet godkendt af H.M. Kongen den 6. februar 1963.

MØEN

Blasonering:

I blått mellem to sølv bølger en sølv sild ledsaget forneden til højre af en seksoddet guld stjerne.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Skibet MØEN's våben er komponeret på grundlag af Møens landssegl fra 1326 og 1518.

Silden i forbindelse med guld stjernen symboliserer de af Middelalderens sildefiskeri flydende rigdomme.

MØEN's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 6. februar 1963.

SJÆLLAND

Blasonering:

I blått felt strøet med guld ibskaller tre over hinanden liggende sølv sæler.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Navnet Sjælland har sin oprindelse i sæl-land. Sælen er derfor benyttet som våbenfigur for skibet SJÆLLAND. Muslingeskallerne, der i heraldisk terminologi kaldes ibskaller, symboliserer øens kyster.

SJÆLLAND's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M.Kongen den 6.februar 1963.

FLÅDESTATION FREDERIKSHAVN

Blasonering:

I blåt felt et rundt sølv fæstningstårn af Martello-typen
på sølv jord over blå bølger.
I guld skjoldhoved en blå kanon.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Som våbenfigur for Flådestation Frederikshavn er valgt det i Christian V's tid til beskyttelse af flådebasen Fladstrand opførte fæstningstårn, det såkaldte krudttårn. Tordenskiold benyttede Fladstrand som base i årene 1712-17. Skjoldhovedets kanon, der er symbol for militær styrke, er valgt som fællesmærke for visse landinstitutioner, herunder Flådestation Frederikshavn.

Flådestation Frederikshavn's våbenskjold er udarbejdet af
Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 20. november 1963.

FLÅDESTATION KORSØR

Blasonering:

I guld felt strøet med blå alliker et firsidet rødt borgtårn fra Valdemarernes tid bag en rød vold over guld bølger.

I blåt skjoldhoved en guld kanon.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Som våbenfigur for Flådestation Korsør er valgt søbatteriets tårn fra Valdemarernes tid. Feltet er strøet med alliker, da søbatteriets tårn også har været kaldt alliketårnet.

Skjoldhovedets kanon, der er et symbol for militær styrke, er valgt som fællesmærke for visse landinstitutioner herunder Flådestation Korsør.

Flådestation Korsør's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 20. november 1963.

FLÅDESTATION KØBENHAVN

Blasonering:

I blåt felt en guld mastekran på en guld holm over
tre sølv bølger.

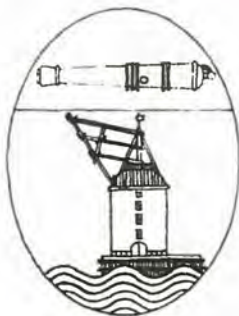
I guld skjoldhoved en rød kanon.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Som våbenfigur for Flådestation København er valgt Nyholms kran fra Frederik V's tid. Mastekranen har tidligere været anvendt som mærke i Holmens Over Equipagemesters segl.

Skjoldhovedets kanon, der er symbol for militær styrke, er valgt som fællesmærke for visse landinstitutioner, herunder Flådestation København.

Flådestation København's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 20. november 1963.

HENRIK GERNER

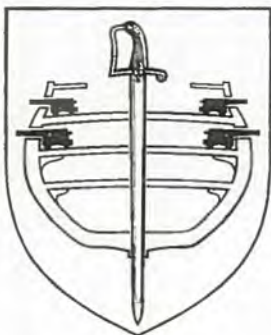
Blasonering:

I rødt et guld middelspant af et af Henrik Gerner konstrueret orlogsskib med sølv kanoner og belagt med en pælvis stillet officerssabel med guld hæfte og sølv klinge.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

For skibet HENRIK GERNER er komponeret et våben baseret på Holmens Fabrikmester, kommandørkaptajn Henrik Gerner's fremragende virke som skibskonstruktør. Det i våbenet viste middelspant hidrører fra Henrik Gerner's sidste og berømteste konstruktion, orlogsskibet NEPTUNUS, køllagt 1787. Ihvorvel der i rigsarkivets seglsamling findes segl indeholdende slægten Gerners våben, er dette således ikke anvendt for skibet HENRIK GERNER.

HENRIK GERNER's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 19. august 1964.

SØVÆRNETS OFFICERSSKOLE

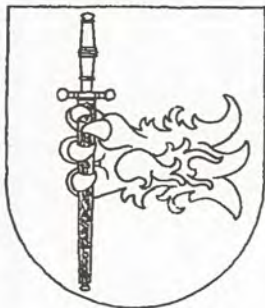
Blasonering:

I rødt en afrevet løvepote holdende en pælvis stillet kadetdolk i skede, alt af guld.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Kong Frederik d. IV indstiftede ved kgl. resolution af 26. februar 1701 Søe-Cadek-Compagniet, nu Søværnets Officersskole. Den direkte initiativtager til skolens oprettelse var general-admiral-løjtnant Ulrik Christian Gyldenløve, der i sit våben blandt andet førte to guldløver på rød bund. Dolken har været båret af kadetterne siden 1822 og er et symbol for kadetkorpset. På grundlag heraf er våbenet for Søværnets Officersskole komponeret.

Søværnets Officersskole's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 20. november 1964.

PEDER SKRAM

Blasonering:

I blått en halv sølv enhjørning.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Skibet er navngivet efter admiral Peder Skram, Flådens øverste admiral fra 1535 til 1555 og igen i 1563.

Admiral Peder Skrams våben er derfor uden ændringer anvendt som våben for skibet PEDER SKRAM.

PEDER SKRAM's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 11. november 1964.

HERLUF TROLLE

Blasonering:

I guld en rød trolld med sit afhuggede hoved på bugen og med venstre hånd omfattende sin hale.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Skibet er navngivet efter admiral Herluf Trolle, Flådens øverste admiral fra 1559 til 1562 og igen i 1564.

Admiral Herluf Trolles våben er derfor uden ændringer anvendt som våben for skibet HERLUF TROLLE.

HERLUF TROLLE's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 11. november 1964.

HERLUF TROLLE

Blasonering:

I guld en rød trolde med sit afhuggede hoved på bugen og med venstre hånd omfattende sin hale.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Skibet er navngivet efter admiral Herluf Trolle, Flådens øverste admiral fra 1559 til 1562 og igen i 1564.

Admiral Herluf Trolles våben er derfor uden ændringer anvendt som våben for skibet HERLUF TROLLE.

HERLUF TROLLE's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 11. november 1964.

MARINESTATION THORSHAVN

Blasonering:

I blått felt en gående sølv vædder. I sølv skjoldhoved en rød kanon.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Hovedfeltet viser Færøernes våben. Skjoldhovedets kanon, der er et symbol for militær styrke, er valgt som fællesmærke for visse landinstitutioner, herunder Marinestation Thorshavn.

Marinestation Thorshavn's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 21. april 1965.

SØVÆRNETS SPECIAL OFFICERSSKOLE

Blasonering:

I et blått felt et pælvis stillet guld anker
hvorom en bred guld ring.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Ankeret med ringen er valgt som symbol på
kredsen af Søværnets Specialofficersskoles
mangeartede uddannelsesretninger.

Søværnets Specialofficersskoles våbenskjold er udarbejdet af
Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af H.M. Kongen den 11. november 1965.

SØVÆRNETS EKSERCERSKOLE

Blasonering:

I guld felt strøet med røde søblade en blå guldbevæbnet, oprejst søløve med rød tunge.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Som skjoldfigur for Søværnets Eksercerskole er valgt en heraldisk søløve, som i tegning og tinkturer er baseret på våbendyret i det danske rigsvåben. Søløven står som symbol for Flådens mandskab og søbladene for havene omkring Danmark.

Søværnets Eksercerskole's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Kongen den 28. juni 1967.

SØVÆRNETS OPERATIVE KOMMANDO

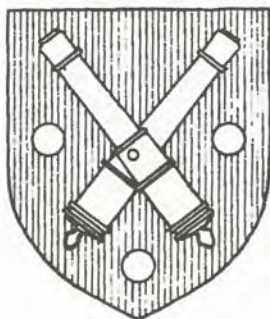
Blasonering:

I rødt to krydslagte kanoner ledsaget på siden og forneden af ialt tre kugler, alt i guld.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Søværnets operative Kommando har den operative ledelse af Flådens skibe såvel i fred som i krig. Som våben for denne kommando er valgt tredie felt i det Tordenskiold tildelte våben, idet dette felts indhold må antages at udtrykke "Det Danske Løsen", tre kanonskud. Den røde bundfarve kan antages at referere sig til det røde flag, der hejstes som signal til kamp.

Søværnets operative Kommando's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 18. maj 1972.

SØVÆRNETS MATERIELKOMMANDO

Blasonering:

I guldfelt en galionsfigur bestående af en på et afskåret rødt stævntræ anbragt blå løve med kongekrone af bøjletype og bevæbning (tænder - kløer) af guld samt rød tunge.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Søværnets Materielkommando's virksomhed omfatter tilvejebringelse af skibe og materiel til Flåden. Som symbol på denne virksomhed er valgt en galionsfigur, idet en sådan i tidligere tid betragtedes som "prikken over i'et", der på en prydelig måde markerede afslutningen af skibets konstruktion og udrustning.

Som galionsfigur er valgt en kronet løve, idet sådanne i en lang periode anvendtes i den danske Flåde uden hensyn til skibsnavnet. Tinkturerne er de samme som det danske våbens, idet bifiguren - stævntræet - har fået samme farve som bifigurerne - søbladene - i dette våben.

Uanset at løverne i det danske våben bærer åbne kroner er der i det foreliggende våben benyttet en bøjlekroner, idet denne kronetype blev anvendt på galionsfigurer i den danske Flåde i den omhandlede periode.

Søværnets Materielkommando's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 17. april 1974.

BARSØ - klassen

Blasonering:

I skjold, tværdelt af et metal og en farve eller af en farve og et metal, en hund med fiskehale i omvendte tinkturer. Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Som våbenfigur for denne skibsklasse, hvis funktion er stationstjeneste, er som symbol på vagttjeneste til søs valgt forkroppen af en hund forsynet med en fiskehale.

Tingering:

BARSØ : sort/guld
DREJØ : guld/rød
ROMSØ : sølv/blå
SAMSØ : blå/guld
THURØ : guld/sort
VEJRØ : sølv/rød
FARØ : rød/sølv
LÆSØ : blå/sølv
RØMØ : rød/guld

BARSØ-klassens våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 7. maj 1975.

BILLE

Blasonering:

Skjoldet lodret delt og tre gange tværdelt af rødt og sølv.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Torpedobåden er opkaldt efter viceadmiral Steen Andersen Bille (1754-1833), hvis slægtsvåben er anvendt uændret.

Torpedobåden BILLE's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 7. maj 1975.

BREDAL

Blasonering:

I skjold to gange tværdelt af blå og sølv en lodret stillet issavsklinge i omvendte tinkturer.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Torpedobåden er opkaldt efter viceadmiral Peter Jensen Bredal (d- 1658) kendt blandt andet fra episoden i Nyborg Fjord, hvor han i 1658 isede sine indefrosne skibe ud under svenske angreb.

Våbenet symboliserer denne episode.

Torpedobåden BREDAL's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 7. maj 1975.

HAMMER

Blasonering:

I blå en hammer med hoved af sølv og skaft af guld.
Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Torpedobåden er opkaldt efter kaptajnløjtnant Otto Christian Hammer (1822-1892), kendt fra forsvaret af Vesterhavsværne under de to slesvigske krige. Som figur til torpedobådens våben er valgt figuren i det felt i hans våben, der symboliserer hans navn.

Torpedobåden HAMMER's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 7. maj 1975.

NORBY

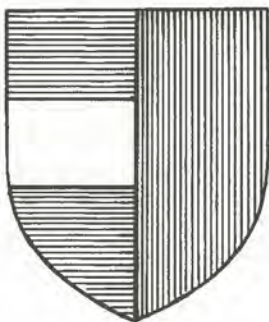
Blasonering:

Skjoldet lodret delt af blåt og rødt, i l' felt en sølv bjælke.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Torpedobåden er opkaldt efter Søren (eller Severin) Norby, chef for Flådestyrken under Kong Hans og Kong Christian d. II. Hans slægtsvåben er anvendt således som det er vist i hans segl og på de mønter, han lod slå som Kong Christian d. II's lensmand på Gotland.

Torpedobåden NORBY's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 7. maj 1975.

RODSTEEN

Blasonering:

I sølv fire røde sten anbragt trinvis skråt fra venstre.
Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Torpedobåden er opkaldt efter admiral Marquard Rodsteen (1625-1681), kendt blandt andet fra sin deltagelse i Den Skånske Krig som c.kadrechef. Han udmærkede sig i særlig grad i slaget i Køge Bugt den 1. juli 1677 under Niels Juel. Hans slægtsvåben er anvendt uændret.

Torpedobåden RODSTEEN's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 7. maj 1975.

KRIEGER

Blasonering:

I blått en sølv pelikan holdende en jernkugle.
Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Torpedobåden er opkaldt efter kontreadmiral Johan Cornelius Krieger (1756-1824), kendt bl. a. fra sin ledelse af kanonbådsstyrker i krigen 1807-14. Som våben for torpedobåden er valgt første felt i det våben, der tildeltes hans fader, viceadmiral Johan Cornelius Krieger ved adelspatent af 1797, idet dog figuren er vendt (mod heraldisk højre).

Torpedobåden KRIEGER's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 19. juni 1975.

RIMFAXE

Blasonering:

I sort et sølv hestehoved ledsaget af et sølv månesegl.
Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Tankfartøjets våben er udarbejdet på grundlag af den nordiske mytologi, ifølge hvilken Rimfaxe er nattens hest, der ledsages af månen over himlen.

RIMFAXE's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 19. juni 1975.

SKINFAXE

Blasonering:

I blått et guld hestehoved med sølvmanke ledsaget af en guld sol.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Tankfartøjets våben er udarbejdet på grundlag af den nordiske mytologi, ifølge hvilken Skinfaxe er dagens hest, der ledsages af solen over himlen og i mytologien angives dens manke at være hvid.

SKINFAXE's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 19. juni 1975.

SØVÆRNETS SERGENT- OG RESERVEOFFICERSSKOLE

Blasonering:

I guldfelt en oprejst guldbevæbnet blå løve med
rød tunge holdende en sabel af sølv.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole har til opgave bl.a. at uddanne personel til officerer og befalingsmænd. Som symbol for kampånd og kampevne har man valgt det 4' felt i Tordenskiolds våben, der viser en kæmpende dansk løve. Valget af et felt fra dette våben beror bl.a. på, at skolen ved våbenets udarbejdelse er beliggende i Frederikshavn, hvor tidligere Flådebasen Fladstrand lå og udfra hvilken Tordenskiold opererede. Tordenskiolds våben blev ham tildelt den 24. februar 1716. Det pågældende felt er i adelspatentet beskrevet med følgende ord:

"Det fjerde og siste Quarteer förer een blaa Löve staaendes med en dragen Sabel udi höire Fod".
Den her gengivne løves egenskab af dansk løve fremgår af, at den er blå på guldbund ligesom de tre løver i Danmarks Våben.

Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronning Ingrid den 19. maj 1976.

GRØNLANDS KOMMANDO

Blasonering:

En oprejst siddende sølv isbjørn i blå felt under et skjoldhoved af sølv, hvori tre jævnsides stillede røde kugler.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Hovedfeltet viser våbenet for Grønland, som er kommandoens virkeområde. Skjoldhovedets tre kugler angiver det af tre skud bestående danske løsen, der er valgt som symbol for kommandoens virke.

Grønlands Kommando's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 1. december 1976.

LOSSEN

Blasonering:

I blåt felt et forfra set hoved af en los af guld med rødt gab.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Navnet - LOSSEN - har været benyttet til skibe i den kongelige danske marine siden 1666.

Det sidst foregående af disse var mineskibet LOSSEN 1910 - 1943. Man viderefører således såvel en navnemæssig som en funktionsmæssig tradition.

Minelæggeren LOSSENS's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 1. december 1976.

SEHESTED

Blasonering:

I blåt en af tre indadvendte søblade af sølv - anbragt 1 2 - omsat rød rose med kalk af guld og med grønne bægerglade.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Torpedobåden er opkaldt efter viceadmiral Christen Sehested (1664-1736), kendt bl.a. fra kampene om Stralsund og Rügen under den Store Nordiske Krig og som den første chef for det i 1701 nyoprettede søkadetakademi.
Hans slægtsvåben er anvendt uændret.

Torpedobåden SEHESTED's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 1. december 1976.

SUENSON

Blasonering:

I et ved en smal sølv bølge i rødt og blått delt skjold tre stående sølv svaner, to foroven, een forneden.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Torpedobåden er opkaldt efter orlogskaptajn Edouard Suenson, chef for eskadren i Nordsøen under træfningen ved Helgoland den 9. maj 1864.

Suenson blev for sin ledelse af eskadren ved denne lejlighed, den 15. maj 1864 udnævnt til Storkorsridder af Dannebrogordenen. Det våben, som i denne anledning blev afmalet på hans ridderskjold i Frederiksborg Kirkes ridderkapel viser tre stående svaner på en baggrund af nogle af hav opstigende røde klipper. Skibsvåbenet er en heraldisk forenkling af sidstnævnte våben.

Torpedobåden SUENSON's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 1. december 1976.

SØVÆRNETS HAVARISKOLE

Blasonering:

I blåt felt en af en forneden ved et bølgesnit foroven ved et flammesnit dannet, lavt anbragt guldbjælke, opstigende, forfra set sølv rovfugl med udbredte vinger og sidevendt hoved.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Søværnets Havariskole's formål er uddannelse i havari-bekæmpelse. Som symbol på denne virksomhed er valgt et klassisk symbol på overlevelse, fugl Phønix, som genopstår af ilden.

Søværnets Havariskole's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 1. december 1976.

NIELS JUEL

Blasonering:

I blått felt en 6-oddet guld stjerne over 3 sølv bølger.
Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Korvetten er opkaldt efter general-admiralløjtnant Niels Juel, Danmarks berømteste Flådefører. Hans slægtsvåben er anvendt uændret.

NIELS JUEL's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 14. september 1977.

OLFERT FISCHER

Blasonering:

Feltet indeholder to modsat vendte fantasifisk af sølv på blå bund.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Skibet er opkaldt efter kommandør Olfert Fischer, chef for Københavns Sødefension under slaget på Rheden den 2. april 1801.

Skibsvåbenet gengiver skjoldet i viceadmiralens storkorsvåben tildelt ham den 25. maj 1826.

OLFERT FISCHER's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 19. april 1978.

LANGELANDSFORT

Blasonering:

Feltet tværdelt af sølv og rødt ved et højt ansat tindesnit.
Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Fortet er symboliseret ved den for forsvarsanlæg på land fra gammel tid karakteristiske tindede mur.

Langelandsfortets våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 19. april 1978.

STEVNSFORT

Blasonering:

Feltet tværdelt af blå og sølv ved et højt ansat tindesnit.
Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Fortet er symboliseret ved den for forsvarsanlæg på land fra gammel tid karakteristiske tindede mur.
Da det for Stevns karakteristiske byggemateriale fra gammel tid er hvide blokke savet ud af Stevns Klint, er muren vist hvid (sølv) som tænkt udført af nævnte materiale.

Stevnsfortets våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 19. april 1978.

SØVÆRNETS FLYVETJENESTE

Blasonering:

I blått felt en flyvende ørn af sølv med udstrakte fangere.
Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Som symbol for Søværnets Flyvetjenestes virksomhed er valgt en flyvende ørn.

Søværnets Flyvetjeneste's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 3. maj 1978.

SØVÆRNETS MOBILE BASE

Blasonering:

I rødt felt et halvt hjul i sølv fra hvis overside udgår flammer og lynild i guld.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Våbenet for torpedobådernes landbaserede mobile base, MOBA, er sammensat af hjulet som symbol på mobiliteten og lynild og flammer som symbol for tilknytningen til Torpedobådseskadren.

MOBA's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 3. maj 1978.

FREGATESKADREN

Blasonering:

Feltet blått hvori en forfra set svømmende sølv svane med guldkrone om halsen og med løftede vinger. I guld skjoldhovedet strøet med røde søblade en heraldisk sølve med rød tunge, guldkronet og guld bevæbnet.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Som fællesmærke for søværnets eskadrevåbener er valgt et skjoldhoved med et af de danske våbendyr, varieret med en fiskehale for at markere den foreliggende maritime funktion.

De danske våbendyr er tre blå løver med rød tunge, guldklør og guldkrone i guldfelt strøet med røde søblade.

Som våbenmærke for Fregateskadren er valgt en svane, der refererer til den poetiske betegnelse for orlogsskibene: "Havets stolte svaner".

Fregateskadrens våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 13. december 1978.

TORPEDOBÅDSESKADREN

Blasonering:

Feltet blå hvori en pælvis stillet guld tordenkile.
I guld skjoldhoved strøet med røde søblade en blå
heraldisk sølve med rød tunge, guld kronet og guld
bevæbnet.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Som fællesmærke for søværnets eskadrevåbener er valgt
et skjoldhoved med et af de danske våbendyr, varieret
med en fiskehale for at markere den foreliggende
maritime funktion.

De danske våbendyr er tre blå løver med rød tunge,
guldklør og guldkrone i guldfelt strøet med røde søblade.
Som våbenmærke for Torpedobådseskadren er valgt figuren
i l' felt i det våben, der blev tildelt Peter Tordenskiold
for hvis taktik overraskelsesmomentet var karakteristisk.

Torpedobådseskadrens våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske
Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 13. december 1978.

MINESKIBSESKADREN

Blasonering:

Feltet blå hvori et faldgitter med kæder alt af guld.
I guld skjoldhoved strøet med røde søblade en blå
heraldisk sølve med rød tunge, guldkronet og guldbevæbnet.
Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Som fællesmærke for søværnets eskadrevåbener er valgt
et skjoldhoved med et af de danske våbendyr, varieret
med en fiskehale for at markere den foreliggende maritime
funktion.

De danske våbendyr er tre blå løver med rød tunge,
guldklør og guldkrone i guldfelt strøet med røde søblade.
Som våbenmærke for Mineskibseskadren, der består af minelæggere
og minestrygere, er valgt et faldgitter med kæder,
symboliserende de nævnte skibes funktioner, der består
i henholdsvis at udlægge og hæve spærringer.

Mineskibseskadrens våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske
Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 13. december 1978.

UNDERVANDSBÅDSESKADREN

Blasonering:

Feltet blåt hvori en springende guld delfin.
I guld skjoldhoved strøet med røde søblade en
heraldisk søløve med rød tunge, guld kronet og guld
bevæbnet.

Motivering:

Som fællesmærke for søværnets eskadrevåbener er valgt
et skjoldhoved med et af de danske våbendyr, varieret
med en fiskehale for at markere den foreliggende
maritime funktion.

De danske våbendyr er tre blå løver med rød tunge,
guldklør og guldkrone i guldfelt strøet med røde søblade.
Som våbenmærke for Undervandsbådseskadren er, i
overensstemmelse med international tradition, valgt
en springende delfin.

Undervandsbådseskadrens våbenskjold er udarbejdet af Søværnets
heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 13. december 1978.

PETER TORDENSKIOLD

Blasonering:

Skjoldet er 4-delt og hviler på et anker hvorover en kongekrone.

1. felt: I blått en guld lynild og tordenkile.
2. felt: I rødt en sølv ørn med oprejste vinger.
3. felt: I rødt to krydslagte kanoner ledsaget på siden og forneden af ialt tre kanonkugler alt i guld.
4. felt: I guld en oprejst blå løve med rød tunge holdende en skibshuggert af sølv.

Motivering:

Skibet er opkaldt efter den norskfødte Peter Wessel, viceadmiral og adlet Peter Tordenskiold, som er blevet berømt ved et usædvanligt initiativ og ved udnyttelse af overraskelsesmomentet ved søslag under Den Store Nordiske Krig, såsom Dynekilen 1716 og Marstrand og Elfsborg 1719.

Våbenskjoldet fra Peter Tordenskiolds adelspatent af 24. februar 1716 (skuddagen i skudåret) er blevet benyttet uændret.

PETER TORDENSKIOLD's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 13. juni 1979.

FÆRØERNES KOMMANDO

Blasonering:

En gående sølv vædder i blåt felt under et skjoldhoved af sølv hvori tre jævnsides stillede røde kugler.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Hovedfeltet viser våbenet for Færøerne, som er kommandoens virkeområde.

Skjoldhovedets tre kugler angiver det af tre skud bestående danske løsen, der er valgt som symbol for kommandoens virke.

Færøernes Kommando's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 18. december 1979.

SØVÆRNETS KONSTABELSKOLE

Blasonering:

I guld felt en afrevet blå guldbevæbnet løve med rød tunge holdende en entrebil med rødt skaft og blad af sølv.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Som skjoldfigur for Søværnets Konstabelskole der blandt andet har til opgave at uddanne frivilligt menigt personel til diverse uddannelsesretninger, er valgt en heraldisk løve - i lighed med søværnets øvrige hovedskoler - der i tegning er baseret på våbendyret i det danske rigsvåben. Løven holder en entrebil, et håndvåben, der tidligere var snævert forbundet til matroskorpset.

Søværnets Konstabelskole's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 19. december 1979.

INSPEKTIONSSKIBSESKADREN

Blasonering:

Feltet blått hvori et guld treforkjern.

I guld skjoldhoved strøet med røde søblade, en blå heraldisk sølve med rød tunge, guld kronet og guld bevæbnet.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Som fællesmærke for søværnets eskadrevåbener er valgt et skjoldhoved med et af de danske våbendyr varieret med en fiskehale for at markere den foreliggende maritime funktion.

De danske våbendyr er tre blå løver med rød tunge, guldklør og guldkrone i guldfelt strøet med røde søblade. Som våbenmærke for Inspektionsskibseskadren, der består af inspektionsskibe og inspektionskuttere, er valgt havguden Neptun's mytologiske treforkjern symboliserende de nævnte skibes funktioner:

Hævdelse af statens myndighed til søs i rigets territoriale vande og økonomiske zoner omkring Danmark, Færøerne og Grønland.

Inspektionsskibseskadrens våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af H.M. Dronningen den 20. februar 1980.

OVERSICHT OVER HERALDISKE MÆRKER

	<u>Godkendt</u>	<u>Side</u>
Chefen for Søværnet's segl		B-1
Chefen for Søværnet's mærke	14. OKT 1964	B-2
Uniformsmærke for SIRIUS	3. MAR 1964	B-3
Marinehjemneværnet	18. OKT 1966	B-4
Det Danske Redningsvæsen	28. JUN 1967	B-5
Orlogsværftet	4. OKT 1967	B-6
Undervandsbådsemlen	12. OKT 1973	B-7
Mærke for Søværnets Tamburkorps	13. DEC 1979	B-8
Mærke for Søværnets Frømandskorps	19. APR 1982	B-9

CHEFEN FOR SØVÆRNET's SEGL

Admiralitetet anvendte fra 1665 et segl bestående af 3 gående løver lagt på et anker.

I 1683 indførtes et segl for Commissariats Collegiet visende et tremastet orlogsskib. Admiralitetet og Commissariatet sluttedes i 1746 sammen i et kombineret Admiralitets- og Generalcommissariats-Collegium (fra 1848 benævnt Marineministeriet), der som segl anvendte de to våben i et fælles skjold.

I 1950 oprettedes Forsvarsministeriet ved sammenslutning af Marine- og Krigsministeriet, hvorefter seglet blev overtaget af Chefen for Søværnskommandoen. Siden 1962 har Chefen for Søværnet anvendt det gamle admiralitetssegel.

REGIS DANIAE ADMIRALITATIS SIGILLUM

KONIGL. MAY. TIL DAN OG NOR SØE-ETATSCOMMISSARIAT

ADMIRALITETS OG COMMISSARIATS COLLEGIUM

CHEFEN FOR SØVÆRNET'S MÆRKE

Blasonering:

Søværnsmærket med ankerets læg belagt med tre over hinanden gående kronede løver.

Det samlede mærke fremtræder i guld på blå bund.

Motivering:

Ankeret med de tre løver har oprindeligt været anvendt som mærke for admiralitetet. Senere findes det, sammen med et andet mærke visende et orlogsskib, i marineministeriets segl. Dette er nu Chefen for Søværnets mærke.

Chefen for Søværnets mærke er udarbejdet af Søværnets Heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Søværnskommandoen.

Godkendt af Forsvarsministeriet den 14. oktober 1964.

UNIFORMSMÆRKE FOR SIRIUS

Blasonering:

I en seksoddet sølv stjerne (SIRIUS hundestjernen) hovedet af en sort slædehund. Stjernen hviler på et guldanker hvorover en guld kongekrone og omgives af en rød guld beslået halsrem. Under mærket et rødt bånd med navnet SIRIUS i sølv.

Slædepatruljen SIRIUS' uniformsmærke er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe.

Godkendt af Forsvarsministeriet den 3. marts 1964.

MARINEHJEMMEVÆRNET

Blasonering:

I et guld skjold et sort drageskib med hejst sejl ledsaget foroven af to sorte bavne med røde flammer.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone omgivet af et marineblåt guld kantet bånd hvori i guldskrift navnet MARINEHJEMMEVÆRNET.

Motivering:

De brændende bavne er valgt fordi alarmering af det våbenføre mandskab ved angreb på hjemlandet i gammel tid blandt andet skete ved antænding af bavne. I forbindelse hermed er drageskibet valgt for at markere Marinehjemmeværnets tilknytning til ældre tiders forsvar.

Marinehjemmeværnets våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Hjemmeværnet.

Godkendt af Chefen for Søværnet den 18. oktober 1966.

DET DANSKE REDNINGSVÆSEN

Blasonering:

I guld felt en stavnvendt rød kystredningsbåd med sidefender i naturlige farver.
I rødt skjoldhoved en sølv brandpil med guld flamme.

Skjoldet hviler på et hvidt bjærgemærk med fire røde sejldugsbånd der holder linen.
De tre øverste felter af bjærgemærket bærer teksten Dansk Rednings Væsen.
Over kompositionen svæver en kongekrone.

Motivering:

Som symbol for Redningsvæsenets virksomhed til gavn for søfarten er valgt kystredningsbåden og redningsraketten vist ved en brandpil. Skjoldet er lagt på det kronede bjærgemærk, som tidligere indgik i et mærke for Redningsvæsenet.

Det danske Redningsvæsen's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe.

Godkendt af H.M. Kongen den 28. juni 1967.

ORLOGSVÆRFTET

Blasonering:

I blåt tre svømmende sølv svaner med guld krone om halsen.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Gennem 275 år er orlogsskibe blevet konstrueret og bygget ved Orlogsværftet.

Som symbol for denne virksomhed er der til skjoldmotiv anvendt en billedlig fremstilling af den digteriske benævnelse for orlogsskibe - havets stolte svaner.

Orlogsværftet's våbenskjold er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af direktøren for Orlogsværftet.

Godkendt af H.M. Kongen den 4. oktober 1967.

UNDERVANDSBÅDSEMBLEM

Beskrivelse:

Emblemet er udført i guldtrækkerarbejde på mørkeblåt klæde med et guld broderet anker og snoet ankertov herover en guld broderet krone og symmetrisk omgivet af et par gyldne springende delfiner. Bredde 5 cm, højde 5 cm.

Bæringsbestemmelser:

Emblemet kan anlægges af personel ved Undervandsbådseskadren, der har gennemgået undervandsbådsuddannelsen og forrettet tjeneste i undervandsbåde i sammenlagt 5 måneder.

Personel med mindst 3 års samlet tjeneste ved undervandsbådene er tillige berettiget til anlæggelse af emblemet ved anden tjeneste.

Emblemet bæres påsyet højre side af brystet.

Undervandsbådseblemet er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af Chefen for Søværnet den 12. oktober 1973.

MÆRKE FOR SØVÆRNETS TAMBURKORPS

Beskrivelse:

Mærket baserer sig på Søværnets Eksercerskoles heraldiske våben - idet Tamburkorpset organisatorisk er underlagt Søværnets Eksercerskole - og er tænkt anvendt på trommer samt i pjecer om Tamburkorpset, eventuelt også som blazermærke.

Udarbejdelsen af et specielt mærke til en enhed, der allerede er dækket af en anden myndighed, skyldes det specielle forhold, at Tamburkorpset som oftest optræder uden for Søværnets Eksercerskoles regie og som oftest alene - som Tamburkorps.

Mærket for Søværnets Tamburkorps er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af Chefen for Søværnet den 13. december 1979.

MÆRKE FOR SØVÆRNETS FRØMANDSKORPS

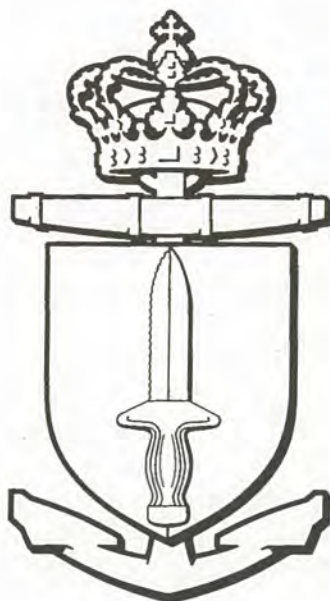
Blasonering:

I skjold delt i blåt og rødt en pælvis stillet frømandskniv med sølv blad og guld skæfte.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering:

Udarbejdelsen af et specielt mærke til en enhed, der allerede er dækket af en anden myndighed, her Undervandsbådseskadren, skyldes det specielle forhold at Frømandskorpset oftest optræder uden for Undervandsbådseskadrens regi og som oftest alene, som Frømandskorps.

Mærket for Søværnets Frømandskorps er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe på foranledning af Chefen for Søværnet.

Godkendt af Chefen for Søværnet den 19. april 1982.

OVERSIGT OVER SKIFTENDE SAMMENSÆTNING (AF- OG TILGANG) AFSØVÆRNETS HERALDISKE ARBEJDSGRUPPEPr. 9. december 1959.

Statens Heraldiske Konsulent, ekspeditionssekretær P. Warming
 Grosserer H. Konow, Heraldisk Selskab
 Tegnechef E. Peter, Heraldisk Selskab
 Arkitekt N.E. Botfeldt, Orlogsværftet
 Adjudanten hos Chefen for Søværnet, daværende kaptajnløjtnant S.U.H. Laub

Pr. 14. oktober 1960.

Ekspeditionssekretær P. Warming
 Grosserer H. Konow
 Tegneschef E. Peter
 Arkitekt N.E. Botfeldt
 H.M. Kongens Jagtkaptajn, kommandør S.G. Jørgensen og
 kaptajnløjtnant S.U.H. Laub

Pr. 15. november 1960.

Daværende kaptajnløjtnant Aa.A. Jans afløste som adjutant og indtrådte i udvalget.

Pr. 20. oktober 1961.

Daværende kaptajnløjtnant A.E. Lillegaard afløste som adjutant og indtrådte i udvalget.

Pr. 25. november 1961.

Grosserer H. Konow og tegnechef E. Peter, begge Heraldisk Selskab, udgik af udvalget efter at samarbejdet med selskabet blev bragt til ophør.
 Samtidig betegnes udvalget - Søværnets Heraldiske Arbejdsgruppe.

Pr. 10. juni 1964.

Daværende kaptajnløjtnant J.T. Kam afløste som adjutant og indtrådte i arbejdsgruppen.

Pr. 1. september 1967.

Kommandør K.V. Dam afløste som jagtkaptajn og indtrådte i arbejdsgruppen.

Pr. 15. oktober 1967.

Daværende kaptajnløjtnant P. Kirketerp-Møller afløste som adjutant og indtrådte i arbejdsgruppen.

Pr. 1. juni 1969.

Kommandør A.O. Schulze afløste som jagtkaptajn og indtrådte i arbejdsgruppen.

Pr. 1. april 1975.

Kommandør J.C. Munck afløste som jagtkaptajn og indtrådte i arbejdsgruppen.

Pr. 14. juli 1975.

Daværende kaptajnløjtnant B.H. Riis-Hansen afløste som adjutant og indtrådte i arbejdsgruppen.

Pr. 1. maj 1978.

Kommandør J.V. Sander Larsen afløste som jagtkaptajn og indtrådte i arbejdsgruppen.

Pr. 2. oktober 1978.

Daværende kaptajnløjtnant H. Muusfeldt afløste som adjutant og indtrådte i arbejdsgruppen.

Pr. 1. november 1980.

Kommandør B. Hjorth Jensen tiltrådte som jagtkaptajn og indtrådte i arbejdsgruppen.

I november 1981 har Søværnets Heraldiske Arbejdsgruppe følgende sammensætning:

H.M. Dronningens Jagtkaptajn, kommandør B. Hjorth Jensen
Statens Heraldiske Konsulent, ekspeditionssekretær P. Warming
Arkitekt N.E. Botfeldt, Orlogsværftet
Adjutanten hos Chefen for Søværnet, orlogskaptajn H. Muusfeldt.

Den i oversigten angivne dato for jagtkaptajner angiver dato for tiltrædelse, hvorimod den for adjutanter hos Chefen for Søværnet angiver dato for deltagelse i første møde i arbejdsgruppen.

HERALDIKKENS GRUNDPRINCIPPER

I tilslutning til redegørelsen over det heraldiske arbejde i søværnet gennem de sidste 25 år, er det fundet rimeligt at fremhæve enkelte af de heraldiske grundprincipper; - Regler der danner grundlag for våbenskjoldets elementer, herunder skjoldets form, figurer, -farve og -komposition.

SKJOLDETS FORM

Heraldikkens første våbenskjolde - i 1100-tallet - var høje og smalle. I de følgende århundreder blev de gradvis lavere og bredere, og den krumme overkant blev lige. Fra slutningen af 1300-tallet var mange skjolde afrundede forneden i stedet for spidse; de kunne endog nærme sig det rektangulære, hvilket hang sammen med, at mange våbenskjolde var opdelt i indtil flere felter.

Omkring midten af 1400-tallet udvikledes et asymmetrisk våbenskjold med et indsnit i øverst venstre side. Renæssancen satte et sådant indsnit i begge sider og gjorde i det hele taget en ende på våbenskjoldet eventuelle forbindelse med de praktiske anvendelse.

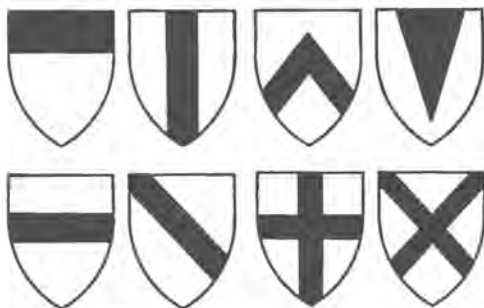
SKJOLDETS FIGURER

Et våbenskjold blev båret på venstre arm. For at et våbendyr kan vende tænder, horn, klør og ikke halen mod fjenden, skal figuren anbringes i skjoldet vendt mod venstre (heraldisk højre), med mindre der er særlige grunde til noget andet.

Et våbenmærke behøver ikke at optræde i hel figur. Flækkede stjerner, halve liljer og kvarte hjul er almindelige og indenfor dyreriget er tendensen til at nøjes med en delvis gengivelse af en figur uhyre udbredt. Dyrers hoveder er en af heraldikkens mest almindelige foreteelser. Undertiden skelnes der spidsfindigt mellem et afskåret hoved (med lige underkant) og et afrevet hoved (med en flået kant).

Enhver figur kan placeres vandret, lodret, skråt og evt. med hovedet nedad. Den kan ledsages af, belægges med eller selv lægges på, hvilken som helst anden figur. Enhver levende skabning kan optræde stående, gående, springende, oprejst, liggende, siddende, i profil eller en face.

Skjoldenes delinger og geometriske figurer er måske heraldikkens vigtigste byggeklods og på en måde tillige den mest originale del af dens billedverden. Lodret delt, én eller flere gange; vandret delt, én eller flere gange; skråt delt, til den ene eller anden side; både lodret og vandret delt, evt. mange gange; skråt firdelt, evt. mange gange o.s.v.

De otte almindeligste »heraldiske figurer«: skjoldhoved, pæl, sparre, spids fra oven, bjelke, skråbjelke, kors og Andreaskors. Der er adskillige andre, og alene ved hjælp af farverne kan hver af dem varieres på 16 forskellige måder. Desuden kan de alle belægges med, eller ledsages af, alle slags andre figurer. Efter Heather Child.

Mulighederne går op i tusinde, og deres tal kan yderligere multipliceres mange gange, fordi delingslinierne nødvendigvis ikke er lige. De kan være krumme, bølgede, takkede, tangede, flammede, tindede og meget andet. Når så hertil kommer, at de heraldiske farver (se senere) gør det muligt at variere hver eneste våbentejning på mindst 16 forskellige måder, vil man forstå, at heraldikkens muligheder går op i et astronomisk tal.

SKJOLDETS FARVER

I heraldikken opererer man normalt med kun seks farver: Gult og hvidt, rødt, blå, sort og grønt. Purpur kan dog anvendes, men er meget sjælden, hvorimod andre farver, såvel som farvenuancer normalt ikke accepteres.

De seks heraldiske hovedfarver (metaller og farver, normalt benævnt tinkturer) deles i to grupper. Metallerne omfatter gult og hvidt, i heraldiske sprog oftest kaldet guld og sølv og farverne som nævnt rødt, blå, sort og grønt.

En af de vigtigste regler for god heraldik er, at farve og metal skal veksle. Metal bør ikke støde op til metal og farve ikke op til farve. Det ideelle våbenskjold har kun to tinkturer - én farve og ét metal.

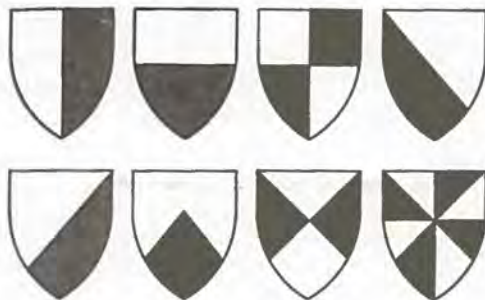
Selvom et våbenskjold måske er tænkt i farver, er det kun sjældent det kan gengives sådant og i begyndelsen af 1600-tallet fandt man på et system, hvorved man kan angive et våbenskjolds tinkturer ved anvendelsen af skraveringer.

Vandrette streger	= blå
lodrette streger	= rødt
vandrette og lodrette streger	= sort
skrå streger	= grønt
prikker	= gult og
ingenting	= hvidt.

SKJOLDETS KOMPOSITION

Den første betingelse for vellykket heraldik er enkelthed, enkelhed i farver (helst kun én) og enkelhed i figurer (ligeledes helst kun én).

Den næste betingelse er dristighed. Ikke al heraldik kan være vild, men mørk skal den i alt fald være. God heraldik er aldrig tam, artig eller pertentlig. Et våbenskjold skal se ud som om det er tegnet hurtigt og på øjemål.

Otte af de almindeligste delinger af skjoldet: lodret delt, vandret delt, firdelt, skråt delt, skråt delt fra sinister, sparredelt, skråt firdelt og gironneret. Der er talrige andre delinger, og de kan alle yderligere opdeles, varieres og kombineres uden ende. Efter Heather Child »Heraldic Design« (1965).

Den tredje betingelse for heraldisk skønhed er de rette proportioner. Figuren skal fylde skjoldet uden at overfylde dette. Der skal være en gensidig afhængighed mellem skjoldets indhold og dets form. Hvis en figur er for spinkel til at fylde skjoldet kan man indsnævre det felt den står i, ved at dele skjoldet op. Proportionerne gælder helheden, men også detaljerne og det afgørende for en våbenkomposition er visuel balance, hvilket ikke er det samme som symmetri. Den gode heraldik skal både ligne og ikke ligne, således er naturlige dimensioner uden interesse for heraldikken. Den heraldiske skønhed er ikke et spørgsmål om hvad, men om hvorledes.

SVARSMINISTERIET

DTSHOLMSGADE 10 - KØBENHAVN K.

TELEFON CENTRAL 10.200

Nr.:

5.kt. 059.

Dato:

- 8 JUL 1958

Bedes anført ved henvendelser

Til søværnskommandoen.

Eft.: Skibs- og maskininspektionen.

Emne: Våbener til søværnets skibe.

Ref.: (a) Søværnskommandoens skrivelse nr. 1764/K2/057.6 af 26/4 1958.

(b) Søværnskommandoens skrivelse nr. 1818 j.K2/168.0/57 af 15/6 1957.

Ved ref (a) har søværnskommandoen påny indstillet om ministeriets godkendelse af, at søværnets skibe tildeles våbener.

Efter de senere derom førte mundtlige forhandlinger er det over for ministeriet oplyst, at antallet af våbener kan reduceres noget i forhold til det ved ref (b) angivne antal, ligesom ministeriet herved er blevet gjort nærmere bekendt med fremstillingsproceduren og de hermed forbundne udgifter.

I den anledning meddeler forsvarsministeriet herved - efter at man på det således foreliggende grundlag påny har overvejet sagen - sin principielle godkendelse af, at søværnets skibe og visse landinstitutioner får tilladelse til at anlægge heraldiske våbener, samt at disse våbener tillige fremstilles i miniaturer (gavevåbener), idet dog bemærkes, at gaveyderen i hvert enkelt tilfælde betaler for miniaturen.

I overensstemmelse med ovenstående bestemmer ministeriet herved, at der til ovennævnte formål som en engangsforanstaltning vil kunne anvendes indtil 15.000 kr. fordelt med 5.000 kr. af søværnets kantinefonde midler og 10.000 kr. af de skibs- og maskininspektionen til vedligeholdelse af skibsmateriel anviste midler.

Der vil herudover kun kunne bevilliges midler til fremstilling af våbener i forbindelse med nybygninger.

Det for fregatten Holger Danske modtagne våben vil, når Hans Majestæt Kongens godkendelse foreligger, blive tilbagesendt søværnskommandoen.

Forsvarsministeriet imødeser øvrige våbener fremsendt til godkendelse.

A.M.V.

K. H. Lindhardt.

Afdelingschef.

Krag
E. Krag
178

FORSVARSMINISTERIET

København, den 21. august 1956.

Kundgørelse for forsvaret.

1. a. Det nedenfor gengivne mærke, der hidtil har været anvendt af søværnet under betegnelsen »Anker og krone«, er værnsmærke for søværnet og benævnes:

Søværnsmærket

Ved nyfremstilling skal søværnsmærket udfores i nøje overensstemmelse med den viste gengivelse.

Bortset fra de tilfælde, hvor anvendelsen af det hidtidige mærke er godkendt, kan anvendelse af søværnsmærket indtil videre kun finde sted med ministeriets tilfaldelse i hvert enkelt tilfælde.

Opmærksomheden henledes på, at søværnsmærket, hvori kongekronen indgår, er beskyttet som sådant og kun med ministeriets bemyndigelse i hvert enkelt tilfælde vil kunne anvendes i andet øjemed, jfr. bestemmelsen i borgerlig straffelov, § 132 (lovbekendtgørelse nr. 215 af 21 juni 1939), hvorved der fastsættes bøder for den, der forsætligt eller ved uagtsomhed offentligt eller i retsstridig hensigt benytter kendetegn, som er forbeholdt bl. a. dansk offentlig myndighed eller militærpersoner, eller kendetegn, der har en sådan lighed med ovennævnte, at en forveksling kan finde sted.

CHEFEN FOR SØVÆRNET,
Vedbæk, OKT 1974.

HERALDISKE VÅBENSKJOLDE.

1. Som resultat af et i 1955 indledt samarbejde mellem Heraldisk Selskab, Statens heraldiske Konsulent og Søværnskommandoen påbegyndtes i 1959 fremstilling af heraldiske våbener til søværnets enheder.

2. Formålet med heraldiske våbener er at genoplive en gammel tradition i søværnet, at tildele skibene et samlingsmærke for besætningen og derved dels skabe eller underbygge en samhørighed mellem Flådens historie og nutid, dels anspore til indsats i fremtiden.

Foruden at tjene dette egentlige formål vil våbenskjoldene i miniatureudgaver kunne anvendes til gaveformål og dermed udbrede kendskabet til og interessen for søværnet.

3. Forslag til våbenskjolde udarbejdes af en arbejdsgruppe under Chefen for Søværnet og fremsendes til Forsvarsministeriet med henblik på kongelig approbation.

De enkelte våbener udformes efter gældende heraldiske regler på grundlag af den pågældende enheds navn, historiske begivenheder knyttet hertil eller for de mindre skibe, der tildeles et for skibstypen fælles våbenskjold, på grundlag af skibstypens opgaver.

Våbenet lægges på et kronet anker (Søværnsmærket) og danner hermed den pågældende enheds officielle våbenskjold.

4. Enhedens våbenskjold fremstilles ved Orlogsværftets foranstaltning og udføres i bronze i en størrelse, der afhænger af enhedens størrelse og våbenskjoldets placering (højde 90 - 60 eller 40 cm).

Våbenskjoldene, der monteres på en teaktræsplade, op-sættes for skibenes vedkommende ved Orlogsværftets foranstaltning på et passende, synligt sted om bord.

5. Miniaturemodeller af våbenskjoldet - gaveskjolde - kan efter chefens nærmere bestemmelse ved særlige lejligheder (som f.eks. flådebesøg, skibsadoption, officielle besøg om bord) anvendes som gave fra enheden (chefen eller messerne), idet dog udgiften hertil ikke kan afholdes af enhedens kasse.

I de tilfælde, hvor der ydes tilskud til dækning af repræsentationsudgifter (beordret eller efter ansøgning), kan værdien af gaveskjolde, der anvendes til repræsentative formål, dog medregnes under udgifter hertil.

Gaveskjolde fremstilles ved Søværnets Materielkommandos foranstaltning og leveres til Flådestations Københavns Forsyningsafdeling. Søværnets Materielkommando er forvaltende myndighed. Genforsyning med gaveskjolde finder sted ved indsendelse af udleveringsseddel og erstatningsattest (eksemplar nr. 1) til en flådestations forsyningsafdeling.

Erstatningsattesten påføres oplysning om gaveskjoldenes anvendelse.

Prisen pr. gaveskjold er for tiden (OKT 1974) kr. 25,-. Værdien af de anvendte skjolde indbetales til enhedens kasse og tages til indtægt på konto nr. 3493.23.

Fremstilling af gaveskjolde ved egen foranstaltning samt salg af gaveskjolde fra kantine eller messer er ikke tilladt.

6. Til hvert våbenskjold hører en beskrivelse bestående af tegning, blasonering og motivering samt evt. liste over tidligere enheder af samme navn.

Beskrivelsen fremstilles ved Søværnets Materielkommandos foranstaltning i et af enhedens størrelse afhængigt antal eksemplarer og ophænges om bord i messer og opholdsrum.

7. Ved enhedernes foranstaltning kan landgange og faldreb forsynes med hvid sejldug, der på de udvendige sider påmales skibets våbenskjold. Størrelse og placering fastsættes af eskadrechefen.

8. Gengivelse af våbenskjold, f.eks. på brevpapir, askebægre samt i form af civilemblemer til forhandling i kantiner og messer, er, efter chefens nærmere bestemmelse, tilladt, når

dette ikke medfører nogen udgift for staten. Det er en forudsætning, at gengivelse er korrekt og kunstnerisk forsvarlig.

9. Ved kommandostrygning afleveres våbenskjold og beskrivelse til vedkommende flådestations ekvipageafdeling.

Resterende gaveskjolde overføres til flådestationens ekvipageafdeling i lighed med den øvrige del af normalbeholdningen, idet den afgående skibschef er ansvarlig for, at der inden afleveringen er udstedt en erstatningsattest for forbrugte gaveskjolde.

CHEFEN FOR SØVÆRNET

Vedbæk, JUN 1974

MARINESTABENS HISTORISKE KONSULENT.

1. Efter aftale med Chefen for Søværnet har arkivar, cand. mag. Hans Christian Bjerg stillet sig til rådighed som Marinestabens historiske Konsulent.

2. Marinestabens historiske Konsulent har til opgave at virke som rådgiver i sager eller inden for områder af historisk karakter, herunder:

- a. Søværnets museale samlinger og deres organisatoriske forhold samt den fortsatte accession af disse.
- b. Jubilæumsspørgsmål.
- c. Søværnets deltagelse i det fællesnordiske samarbejde inden for den institutionaliserede militærhistoriske forskning.
- d. Søværnets heraldik for så vidt der søges historiske forhold lagt til grund.
- e. Udarbejdelse eller godkendelse af historiske redegørelser, der ønskes støttet eller udsendt af Marinestaben.

3. Marinestabens historiske Konsulent overtager indtil videre de funktioner og beføjelser, som har været tillagt lederen af den tidligere historiske sektion i Marinestaben, jf. Søværnsbestemmelse nr. 601.

Lederen af Marinens Bibliotek assisterer i den udstrækning, det er muligt, med uøvelsen af disse funktioner.

4. Marinestabens historiske Konsulent står efter Chefen for Søværnets nærmere bestemmelse til rådighed for søværnets forskellige myndigheder i spørgsmål af historisk karakter.

Marinestabens historiske Konsulent er forpligtet til at følge udviklingen inden for den marinehistoriske forskning og forenings- og organisationsaktiviteten inden for denne og kan lejlighedsvis indgive oversigter herover til Chefen for Søværnet.

Marinestabens historiske Konsulent kan inden for de her angivne rammer foreslå Chefen for Søværnet, at initiativer tages over for institutioner og myndigheder såvel inden for som uden for søværnet.

5. Marinestabens historiske Konsulent fører selvstændigt brevpapir, og alle skrivelser til og fra Marinestabens historiske Konsulent journaliseres og indgår på normal vis i søværnets arkiv og udgør fortsættelsen af det af Marinestabens historiske Sektion tidligere førte arkiv.

Marinestabens historiske Konsulents postadresse er:
Marinens Bibliotek,
Overgaden o. Vandet 62 B,
1415 København K.

Marinens Bibliotek yder kontorassistance i den udstrækning, det er foreneligt med det daglige arbejde. Til skriftlige udførelser af større format ydes bistand af Marinestaben.

St. Wisting